© Copyright 2011, Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Giurgiu.
Toate drepturile asupra acestei lucrări aparţin Centrului Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Giurgiu. Reproducerea integrală sau parţială a textului din această revistă este posibilă numai cu acordul prealabil scris al Centrului Judeţean pentruConservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Giurgiu.

Consiliul Judeţean Giurgiu

Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Giurgiu

Strada Mircea cel Bătrân, Nr.40 Giurgiu, cod poştal 080036, România
Telefon / Fax : + 4 0246. 215. 240
E-mail: traditiigiurgiu@yahoo.com
Website: http://www.traditiigiurgiu.ro

Coordonator proiect: Carmen Mihaela Peţanca
Tehnoredactare: Monalisa Chiripuci
Coperta: Carmen Mihaela Peţanca

Fotocopertă:
- faţa: colaj fotografii Festivalul judetean "Ca pe Vlasca"
- verso: coalj lucrari Angela Buciu

ISSN 2067-2497

Mulţumim colaboratorilor pentru contribuţia adusă la realizarea acestei reviste.

EDITURA PELICAN

Editura Pelican este diviziune a Societăţii Ecologiste "Noua Alianţă"

Tiparul executat de SC DESKTOP PUBLISHING SRL
0726.22.11.91 021.460.60.56

www.etipografie.ro

Pagini din istoria vlăsceană vecină cu Dunărea, biserica din Gostinu

,,Alene treci pe lângă noi
Şi-aduni din freamăt, zbucium şi nevoi,
Suspinul, jocul, veselia şi culoare
Le plimbi, le-afunzi şi ni le treci de mare"

prof. Apostol Săndica

Sunt constatările oricărui locuitor al orizontului dunărean, sunt gânduri şi speranţe şi ale gostinarului, al omului care trăieşte alături de bătrânul Danubius de secole, denumirea acestei aşezări, Gostinu, fiind amintită şi într-un document, hartă, din timpul lui Mihai Viteazul.

La o depărtare de aproximativ 20 de km de oraşul Giurgiu, pe malul stâng al bătrânului fluviu Dunărea, la o distanţă de aproape un kilometru de acesta, în plină luncă, îşi duc traiul „o seamă de creştini" care formează satul Gostinu. În trecut păstori în trecere cu oile spre păşunile mănoase ale luncii Dunării, sau „boştinari", specialişti în creşterea albinelor, azi, ca şi mai ieri, atraşi de fertilitatea pământului, de bogăţia naturală a bălţilor pline de peşte, stuf şi papură şi-au durat aşezări, când în cătunul Gostinu, aşezare dinspre Dunăre, când în cătunul Gostinu Mânăstirii, aşezare dinspre satul Pietrele, când în satul Gostinu Hagiu, cătun care depindea de proprietatea moşiei Băneasa a lui Anghel Hagiu. Aceşti oameni au devenit cu timpul agricultori renumiţi şi meşteri în împletituri de papură.

Satul Gostinu îşi trage astfel numele fie de la ocupaţia lor primară de „boştinari" (boştina fiind ceara rezultată de la fagurii din care se extrage mierea de albine) devenind cu timpul din denumirea de „boştinari" în aceea de „gostinari", fie de la slavo-bulgaro *gostinu*, care în limba română înseamnă musafir. Şi nu este exclusă nici această posibilitate, având în vederea ospitalitatea de care dau dovadă şi astăzi gostinarii, vecinii Dunării.

După distrugerea satului Flămânda, situat pe Dunăre în jos, la depărtare de circa 12 km, din cauza căporului lui Ploeşteanu (denumit astfel că din miile de vite staţionate spre Flămânda n-a scăpat decât un taur al boierului Ploeşteanu), şi deci şi după distrugerea bisericii din Flămânda, o parte din locuitorii acestui sat s-au refugiat pe deal la Prundu, iar o parte însemnată au mers în susul Dunării să îngroaşe rândurile locuitorilor din cătunele care mai târziu au format actuala comună Gostinu.

În jurul anului 1830, strănunii acestor locuitori, atât băştinaşi cât şi cei sinistraţi de căporul lui Ploeşteanu, încă puţini la număr pe atunci, au durat după putere pe un tăpşan mai ridicat din partea de sud-est a cătunului Gostinu -Dunăre o bisericuţă de lemn şi paiantă unde să vină să-şi astâmpere setea duhovnicească şi să primească prin sfintele taine harul sfinţit al Duhului Sfânt, bisericuţa în care au strămutat toate cărţile de cult de la Flămânda, cărţi printre care strălucea şi Evanghelia lui Şerban Cantacuzino, din anul 1682.

Această bisericuţă din care se mai păstrează numai două uşi împărăteşti şi în care au slujit, după cum grăiesc unele însemnări aflate pe cărţile de cult, venerabilul Popa Radu Catană (1837) secuniat la strană de renumitul logofăt Gheorghe Răscăieţi, a fiinţat până în anul 1884 cînd popa Dragna Petcu ajutat de o mână de oameni credincioşi au ridicat în anul 1885 sfântul locaş de astăzi.

Actuala biserică este construită în anul 1884-1885 din iniţiativa şi străduinţa preotului Dragne Petcu şi a unui număr de 10 ctitori şi anume: Stan Brînduş, Marin Călcîi, Matei Cucu, Ion Drăgoi, Marin Prună, Voicu Cîrlan, Mirea Stan, Neagu Nedelcu, Dragne Rufă, Radu Cimpoieru şi alţii, atât cu cheltuiala şi contribuţia

enoriaşilor satului, cât şi din fondurile strânse de ctitorii de mai sus.

Biserica este construită în întregime din cărămidă, precum şi din materialele rezultate din demolarea vechii biserici. În interior are un plafon cu cinci tavane drepte şi şapte tavane uşor boltite, despărţite pe arc de semicerc, susţinute de opt coloane rotunde. În exterior nu are forme deosebite, pereţii laterali fiind construiţi în formă dreaptă cu altarul în formă de semicerc, cu o tindă la intrare, prezentând uşoare ornamente în jurul pereţilor, la cca. 50 cm. sub acoperiş. Pereţii sunt împărţiţi în ambele părţi de câte patru coloane drepte în spaţii care se termină în partea superioară semicercual şi în care se află câte o fereastră dreptunghiulară. Uşile, două la tindă şi două la intrarea în biserică, sunt din brad, deoarece şi uşile împărăteşti şi cele de la sf. altar, sunt simple şi fără ornamente. Biserica are o singură turlă închisă, în formă de paralelipiped, cu acoperişul pătrat, care se termină la partea superioară cu o cruce şi în întregime este acoperită cu tablă galvanizată.

Din punct de vedere arhitectural, biserica este construită în formă de navă.

La sud se află clopotniţa construită în anul 1968-1969, construcţie cu etaj, din beton armat şi cărămidă, acoperită cu tablă galvanizată şi terminată în partea superioară cu o cruce. La parter s-a amenajat o cancelarie şi bibliotecă, iar la etaj se află clopotul bisericii.

Această clădire a fost făcută la iniţiativa preoţilor Ion Diaconescu şi Nedelea Constantin - preotul care m-a botezat şi pe mine..

Am aflat de la consăteanul meu, preotul Olteanu Valerian că vechea pictură ar fi fost făcută în frescă de pictorul Theodor Marinescu.

Primul preot care a slujit în vechea bisericuţă de lemn este Radu Catană, după cum este pomenit în Penticostar (Nemţu1034) cumpărat de Nedelcu, fiul lui Ion Curcă din 1836 însemnare făcută de către Gheorghe Logofătu Răscăieţi în 1837, iar în prezent, biserica din localitatea mea, biserică ce are hramul Sfântul Nicolae, este slujită de doi preoţi tineri, fii ai satului.

Hora satului din orizonturi dunărene

prof. Apostol Săndica

Hora satului a fost unul dintre cele mai importante evenimente din viaţa satului românesc.

La Gostinu, sătenii se adunau în zi de sărbătoare la răspântia unde era amplasată prăvălia lui Bulgaru. Erau ca florile, îmbrăcaţi în frumoase costume populare.

Fetele aveau capetele descoperite şi părul împletit într-o coadă sau în două cozi, iar femeile măritate aveau pe cap basma legată la ceafă şi cozile prinse berci sub aceasta. Aşa ştiau şi cei străini de sat care erau fetele şi care muierile. Şi unele şi celelalte aveau prinse în păr două muşcate, una la ureche şi alta aproape de creştetul capului. Atât femeile cât şi bărbaţii purtau cămăşi din pânză de casă cusute pe mâneci, ori cu şabac, cu roşul macului, vinoriul mustului, albastrul cerului, galbenul mălaiului, verdele firului de iarbă. Femeile purtau peste poalele cămăşii, ce neapărat se terminau cu bagadele croşetate cu igliţa, fote ţesute din lână, cea din faţă cu flori, iar cea din spate mai simplă, cu linii orizontale. Puţine erau cele care aveau fote din catifea neagră pe care cususeră fluturi. Bărbaţii purtau pantaloni din stofă de lână ţesută în război, aba, dată la piuă.

Cele mai avute dintre fetele şi femeile satului veneau cu salbă de aur la gât, numărul galbenilor din salbă arătând cât de sus, ca bogăţie, se afla familia lor. Toate aveau însă grijă ca pânza cămăşilor lor şi ale fiilor sau bărbaţilor lor să fie cât mai albă, şi nu era defel uşor să albeşti pânza, când la îndemână era numai leşia, săpunul de casă şi spălatul manual cu apă de ploaie, că aceasta spăla mai bine.

Aici cânta taraful de lăutari: Cece, la ţambal, Marinică şi Gogotei, la vioară.

(Prună Maria, la vârsta de 17 ani, născută în data de 22 mai 1927)

Primeau în schimb câte un coş de porumb, toamna, de la toţi cei ce se prindeau în horă, tineri însurăţei, dar mai cu seamă flăcăi şi fete mari. Garanţii erau dulăparii şi călușarii satului.

Nu vrem a se crede că aici se strângeau doar tinerii satului. Aici venea aproape tot satul, şi tineri şi bătrâni, cei tineri să joace şi cei mai plini de ani să-şi vadă copiii care se prindeau să joace sârba, cârligul, brâul, ţigăneasca, hora-n două părţi, hora Bucureştiului, Rogojina, Geamparaua.

Din povestirile bătrânilor am aflat că până pe la jumătatea veacului ce s-a dus, femeile nu se prindeau în horă să joace brâul şi sârba, acestea fiind jucate doar de bărbaţi. Se pare că în acel timp s-au ridicat câteva fete mai curajoase care au intrat în horă şi au jucat alături de bărbaţi, atât brâul cât şi sârba, şi care au dat tonul, cum se spune.

Hora era strigată de bărbaţi:

„Ţii una, ţii două
Ţii patruzeci şi nouă!
Ţine stânga tot aşa
Şi pe dreapta n-o lăsa!”

Strigăturile aveau ca scop însufleţirea dansatorilor, dirijarea paşilor în horă. Trebuia să fii atent la cel ce striga hora, fiindcă indica direcţia în care se purtau paşii dansatorilor, numărul paşilor ce urmau a fi făcuţi la stânga ori la dreapta.

Hora se spărgea înainte de lăsarea întunericului în chiote şi fluierături, care dădeau de veste celor de acasă că în curând li se întorc fetele.

Legenda ”Țara celor șapte viteji și Zâna-Zânelor”

de Petre Crăciun

”Cică demult, demult, pe aceste locuri unde trăim noi astăzi, oamenii erau atât de harnici şi de buni la suflet, încât toată împărăţia ştia de ei. Erau bogaţi, veseli, iar femeile harnice, cum nu se mai găseau în alte părţi. Se spune că însuşi Măria Sa, cine o fi fost împărat în vremurile acelea, a trecut pe aici pentru a sta de vorbă cu oamenii şi a vedea care era rostul acelei vrednicii. Acum, nu ştiu ce i-o fi plăcut mai mult la noi, dar de multe ori a revenit prin locurile astea.

Vremea a trecut şi vestea acestui sat s-a dus până hăt, departe, cale de nouă mări şi ţări. Ba, încă, a urcat şi spre înaltul cerului, până a ajuns la Mândrul Soare. Într-o zi, cum sta el plin de putere deasupra noastră, ce s-a gândit: „Ia să dau eu o fugă până acolo, jos, şi să văd cu ochii mei de ce este atât de lăudat satul acela”. Zis şi făcut. Soarele s-a dat de trei ori peste cap, ca să nu-i sperie pe bieţii oameni, şi s-a transformat într-un chipeş fecior de împărat. Aşa schimbat, a coborât printre pământenii care nu ştiau cu cine stau de vorbă. Primitori din fire, sătenii s-au întrecut în a-l primi la ei în casă. Soarele a ales să stea la o familie mai înstărită, la Sandu şi Măriuca, oameni gospodari, cu oi multe şi cu o casă frumoasă, cum nu erau multe în sat. L-au omenit cu ce aveau mai bun: i-au făcut mămăligă caldă, cu lapte de capră, apoi a tăiat Măriuca cea mai grasă găină din obor şi i-a pregătit o ciorbă, cum nu mai mâncase Soarele niciodată. Unde era să mănânce el aşa ceva, acolo, în înalturile sale? Ca să nu se ridice de la masă nemâncat, Victoriţa, fata cea blondă a acelor oameni, a făcut repede o plăcintă cu mere, să te lingi pe degete, nu alta… Ehei, dragii moşului, a mâncat Soarele cum nu mai mâncase niciodată. Acum înţelegea şi el de ce erau atât de lăudaţi acei oameni. A mai stat el vreo câteva zile, colindând toate locurile din preajmă. Tare îi plăceau acele frumuseți şi parcă şi-ar fi lăpădat menirea lui de astru pentru a fi un om ca toţi oamenii, mai ales că frumoasa Victoriţa tare îl atrăgea. Când era să se hotărască, iată că îi apare în vis tatăl său, care îi spune: „Fiule, eşti pe cale să faci o mare prostie! Oare vrei ca din cauza unui hatâr trecător să văduveşti toată lumea de binefacerile tale? Fă bine şi du-te unde îţi este locul. Ştii că eu am îmbătrânit şi nu mai pot urca acolo unde te-am lăsat pe tine…” . Cât era el de Soare, nu putea trece peste cuvântul părintelui său. Aşa se face că le-a spus acelor oameni cine era cu

adevărat şi tare mult s-au mirat Sandu şi Măriuca văzând că însuşi Soarele de pe cer le călcase pragul. Cel mai tare s-a întristat Victoriţa, care a înţeles că nici nu putea fi vorbă de cununie. Cum era să o ia de nevastă… Soarele? Dar acesta a promis că o va veghea de departe, ca să-i meargă bine toată viaţa. Şi se ţinuse de cuvânt, pentru că fata fusese cerută în căsătorie chiar de fiul acelui împărat care se îndrăgostise de locurile noastre, şi făcuse doi feciori, frumoşi ca Soarele. Iar de atunci, dragii moşului, acestui sat i s-a pus numele de Poiana cu Soare, iar fetei, deşi era nora împăratului, i s-a spus toată viaţa „Iubita Soarelui". Iar eu am încălecat pe o şa şi v-am spus povestea chiar aşa."

Din volumul "Povestiri despre România, Țara părinților", Editura Zorio 2015

Dulapul

prof. Apostol Săndica

Aşa cum pentru toţi creştinii Sărbătoarea Invierii, Paştele, este cea mai importantă din câte sunt, aşa şi pentru gostinari a fost şi a rămas. Ei se pregăteau, ca şi astăzi, cu mult înainte pentru a întâmpina şi petrece aceste zile ale Învierii. Am pătruns în negurile timpului şi aducem în atenţia celor mai tineri modul în care era întâmpinată şi petrecută această zi aici, pe malul fluviului divin.

La Gostinu, de Paşti, fiecare familie-şi curăţa casa şi ograda. Femeile spoiau cu var încăperile, „lipeau" podeaua, aşterneau pe jos rogojini noi, puneau pe pat macate, pe perete velinţe, iar pereţii-i împodobeau cu ştergare de borangic. La geam zâmbeau muşcate. Nu era neglijată nici ograda. Aici, era măturată cu grijă bătătura, văruiţi pomii şi coteţul.

De îi întrebi pe cei mai mici ce e dulapul, vor spune că este şifonier, loc unde se păstrează haine, iar de-i întrebi pe cei ajunşi la maturitate, vor şti că „dulapul", la Gostinu, este o tradiţie, tradiţie care, odată cu trecerea timpului, s-a pierdut, dar pe care o scoatem la iveală din colbul aurit al amintirilor celor ce au tâmplele pline de ghiocei, viaţa împovărată de numărul anilor, dar cărora aceste amintiri din tinereţea lor le-aduce sclipiri de diamant în ochi şi o imensă bucurie în suflet.

Astfel, vă spun că dulapul era o construcţie de lemn făcută de flăcăi şi bărbaţi tineri însuraţi, dulăpari, 8 la număr. Ei aduceau un trunchi de copac de esenţă tare, pe care-l curăţau de coajă, îl ascuţeau la unul din capete şi-l îngropau în pământ. Acesta era fusul. Pe el prindeau în formă de cruce două cumpene, alte două piloane de lemn tare. La fiecare din cele patru capete ale cumpenei prindeau leagăne, tot din lemn, iar jos policioare, patru la număr. Odată încheiată construcţia din lemn, îmbrăcau fusul şi cumpenele cu trestie verde şi salcie, atât pentru a dărui umbră, cât şi pentru a crea un cadru propice pentru ceea ce urma a se petrece aici – înfiriparea idilelor, petrecerea zilelor Învierii de către tinerii satului.

Dulapul era gata în seara de înviere şi aştepta să fie învârtit de dulăpari în cele trei zile de Paşti. Toată petrecerea era

acompaniată de taraful de lăutari de aici, din Gostinu – Marinică şi Gogotei, la vioară, iar Cece, la ţambal.

Lăutarii erau plătiţi de toţi flăcăii şi tinerii însuraţi cu câte un coş de porumb toamna, garanţi fiind chiar dulăparii.

Se spune că fecioarele care nu erau logodite erau învârtite în acest cicric până spuneau numele unui flăcău pe care-l plăceau. Dacă cei tineri se distrau învârtindu-se în dulap, cei mai copţi priveau şi încingeau hore.

Niculae Calcea, primarul satului și Ionel Greceanu, unul dintre fii moșierului locului

Focurile de Lăsatul Secului

Prof. Carmen Mihaela Pețanca

In lumea satului, *Lasata Secului* de Paști păstrează acte rituale specifice unui început de An Agrar celebrat la echinocțiul de primăvară. În funcție de această sărbătoare sunt ținute și obiceiurile și datinile locului. Acestea se împart în două categorii: sărbători care au loc înaintea de Lăsatul Secului în „Săptămâna Nebunilor” și obiceiuri care se țin în săptămâna „Caii lui Sântoader”.

Duminică, la apus, locuitorii satului Bila, comuna Schitu, şi-au aprins rând pe rând focurile la poartă. În această localitate, mare parte din săteni sunt de origine bulgară , iar focurile le numesc ”olelii” sau ”pârlovine” .

Mergând pe ulițele satului, am întâlnit oameni strânși în jurul focurilor care, ne-au povestit cu mare drag, despre obiceiurile prezente dar și trecute din

această zi. Ne-am oprit la un foc în jurul caruia erau adunate 3 generaţii – de la bunici pana la nepoţii de vârstă fragedă.

Intrebând despre semnificaţia focului din această zi, de la Chiru Nicolae (46 ani) am aflat ca obiceiul „*aşa l-am pomenit şi noi din moşi-strămoşi*”, iar Vizitiu Zina (73 ani), cu o faţă blândă şi zâmbitoare ne-a spus că ”*de la părinţi l-am pomenit şi noi, şi ei de la părinţii lor*” concluzionând că „*aşa e obiceiul din bătrâni*”.

Focurile se fac atât în faţa porţilor cât şi la răspântii unde se adună vecinii, fiecare aducând gogoşi, ouă fierte şi vin roşu, pe care le împart pentru cei morţi.

Focul în acest întreg ritual este considerat ca având rol purificator, prin aprinderea lui socotindu-se că se arde tot răul anului care a trecut. Focurile se fac pentru „ *bunăstare, alungarea relelor*”, pentru „*un an mai bun*” şi ca „*să rămână satul curat şi luminat*”.

Copiii, nerăbdători să meargă în sat cu colindul, exersau de zor strigăturile, auzite de la cei mai mari. Ei poartă în mână ”olelii” (confecţionate de părinţi sau bunici) din cutii de tablă leagate cu sârmă şi în care se pun rumeguş şi puţină motorină. Le dau foc, apoi pornesc prin sat rotind cutiile şi strigând :

Pârlovină vină
Dami malco vină
E malco răchie
As dă să năpiem.

OLELIA = trac. OL ELIA ”Vase Aprinse”

(cf. rom. oală; alban. yll ”astru, stea”).

În trecut, cu oleliile mergeau tineri de la 16, 17 ani până la cei de vârsta însurătorii, care se strângeau în cete şi porneau prin sat. Acum, obiceiul este practicat numai de copii, dar la el iau parte toţi localnicii. Copiii trec prin faţa porţilor, rostesc cuvintele în limba bulgară iar apoi primesc gogosi şi dulciuri.

Tot în această zi are loc „*iertăciunea*”. Tinerii merg către seară la părinţi, socrii, fraţi mai mari şi naşi pentru a le săruta mâna şi a cere iertare pentru greşelile pe care le-au făcut de-a lungul anului.

Baterea alviței (halviței) reprezintă un alt obicei care se practică de Lasata Secului. Tanti Zina ne povestește cu nostalgie în glas că era un prilej de mare veselie pentru familie. Alvița legată cu o sfoară de grindă, era plimbată prin fața copiilor care, cu mâinile legate la spate, încercau să o prindă cu gura, lucru extrem de dificil. Cel care reușea, primea ca răsplată bucata de alviță.

Pe lângă rolul distractiv, acest obicei generează credințe și superstiții: se spune că cel care îşi va pune o dorinţă, aceasta se va îndeplini și că îi va merge bine tot anul. Focuri se mai fac și de 1 și 9 martie, de dimineață, în curte, pentru alungarea șerpilor.

Obiceiuri vlăscene din sâmbăta lui Lazăr și duminica floriilor

Prof. Carmen Mihaela Peţanca

Cu o săptămână înainte de Paşti, creştinii ortodocşi serbează în fiecare an Floriile, sărbătoare care simbolizează intrarea Domnului în Ierusalim. Duminica Floriilor marchează începutul Săptămânii Patimilor, fiind cea mai mare sărbătoare din Postul Paştelui, a carei dată este schimbătoare în cursul anului bisericesc. De Florii, oamenii se îngrijesc de suflet (spovedindu-se și împărtășindu-se) și de morți (cu pomeni și curățare de morminte).

Datinile şi obiceiurile de primăvară vlăscene se mai păstrează încă în unele localități ale județului Giurgiu în forme bine reprezentate, dovadă că viața culturală a satelor noastre este încă legată de valorile culturale populare create de-a lungul timpului**.** În Sâmbăta lui Lazăr, în unele sate vlăscene, ulițele răsună dis-de - dimineață de glasuri de copii ce strigă din poartă în poartă: **”Primiți cu Lazărea?”, ”Primiți cu Buienițul?”.** Sunt colindele pe care copiii le-au învățat de la bunici și pe care le cântă în acestă zi.

LAZARUL - are loc în Sâmbăta Floriilor, numită și Sâmbăta lui Lazăr, serbată de români în amintirea celor trei Lazăr: Lazăr cel sărac, Lazar de Vitalia (cel înviat din morti de Iisus Hristos) și Lăzărică cel mort de dorul plăcintelor. Textul colindului care se cântă la Copaciu, Vărăşti și Valea Dragului, prevestește moartea tragică a lui Lazăr care , plecat la pădure să aducă lemne, se suie într-un copac, cade și moare. Obiceiul este practicat de 3 fetițe (8 – 12 ani), cea mai mică dintre ele fiind îmbrăcată în rochie de mireasă, iar cele 2 *”lăzărițe”* în costume naționale, duc o coșniță de nuiele în care pun ouăle primite.

Lăzărițele stau față în față și cântă cântecul lui Lazăr, în timp ce mireasa dansează pe ritm aksak (5/8) răsucind o batistă în ambele sensuri sau fluturând-o lateral. Pe lângă ouă, fetele primesc uneori și bani. La sfârşitul colindatului , ouăle şi banii se împart în mod egal între cele trei.

Se întâlnesc mai multe variante de text care sunt foarte asemănătoare în localitățile unde se practică acest obicei :

Pleacă Lazăr la pădure
*Lazăre**
Cu toporu' la spinare
Ca să taie lemnişoare
Lemnişoare n-a tăiat
În copac s-a căţăratî
Copacu' s-a clătinatî
Căzu Lazăr din copac
Sângele l-a podidit
Şi pe gură şi pe nas
Avea Lazăr două surori
Două surori ca două flori
Cea mai mare mai domoală
Cea mai mică mai voinică
Puse mâna şi-l ridică
Şi-l înfaşă-n foi de nucă
Colo-n vale , mai devale
Se-auzi un zgomot mare
De boieri şi de cocoane
C- a murit o fată mare,
Fată mare logodită,
Cu toată zestrea gătită
Mă-sa plânge , nu prea plânge
Ginerică varsă sânge
Perdeluţe prinse-n ace
Parcă-ar fi nişte boboace
Perdeluţe prinse-n cuie
Parcă-ar fi nişte gutuie

Varianta din Copaciu, comuna Ghimpaţi :

De la Belu mai la vale
*Lazăre**[1]
S-auzi de-un zgomot mare
De boieri şi de cocoane
S-a logod o fată mare
Fată mare, logodită
Cu toată zestrea gătită
Cu perdele prinse-n ace
Parcă-ar fi neşte boboace
Cu perdele prinse-n cuie
Parc-ar fi neşte gutuie
Cu perdele prinse-n spici
Parc-ar fi neşte aglici
Sâmbătă de dimineaţă
Lazăr mândru s-a sculatî
La icoană s-a-nchinatî
Barda şi secure-a luatî
La pădure a plecatî
Să taie frunze la oi
Muguraşi la mieluşei
S-a suit într-un copacî
Copacul s-a clătinatî
Lazăr mândru a căzutî
Sângele l-a podiditî
Avea Lazăr trei surori
Trei surori trei mândre flori
A mai mare mai domoală
A mijloacă mai boboacă
A mai mică mai voinică
Dintre toate fără frică
Câte-ş trele au plecatî
Şi de Lazăr n-au mai datî
Până-n ziua de Florii
La Sfintele Leturghii.

[1] Se repetă după fiecare vers

După ce fetele termină de colindat şi hotărăsc să plece acasă, merg la cea mai apropiată apă curgătoare şi îşi aruncă coronițele pe apă. Stăpâna coroniței care este mai în față, este socotită ”naşa” celorlalte două. Apoi ele merg acasă, iar până în ziua de Paşti nu-şi mai vorbesc, se ocolesc. În Duminica Paştilor, cele două ”fine” merg la ”naşă” cu plocon pentru împăcăciune.

La Valea Dragului *Lazărul* se practică în ziua de Paşti, membrele cetei primind cu acest prilej , ouă roşii, cozonac şi bani.

Pleacă Lazăr la pădure
*Lazăre**
Cu toporu' la spinare -bis
Ca să taie lemnişoare
Lemnişoare n-a tăiat
În copac s-a cățărat
Copacu' s-a clătinat
Căzu Lazăr din copac
Sângele l-a podidit
Şi pe gură şi pe nas
Mă-sa când a auzit
Să-l găsească a pornit
L-a scăldat în lapte dulce
Ca să-i fie somnul dulce
La-nvelit în foi de nucă
Liniştea să i-o aducă
Delo, delo, mai la vale
S-auzit un bocet mare
De boieri şi de cocoane
C-a murit o fată mare,
Fată mare logodită,
Cu toată zestrea gătită
Perdeluțe prinse-n cuie
Parcă-ar fi nişte gutuie
Perdeluțe prinse-n ace
Parcă-ar fi nişte boboace
De la cap pân la picere
Numai flori şi micşunele
De la cap pân la mijloc
Numai flori şi busuioc
Mă-sa plânge, ta-su plânge
Ginerică varsă sânge
Noi de Lazăr colindăm
Şi de bine vă urăm
Vă urăm de sănătate
Să aveți noroc în toate
Sărbătoarea Paştelui
Invierea Domnului – bis
Mântuirea omului

În localitatea Bila, în această zi, în comunitea bulgărească se practica ”Lazărul”. Fetele până în 15 ani mergau la islaz pentru a culeage baroşnec (floare asemănătoare tufănicii galbene), ghiocei şi trei nuiele de salcie cu care îşi împleteau o coroniţă. Cu crenguţe de salcie erau împodobite şi tortiţele coşniţelor. Astfel gătite, fetele mergeau în cete de 10, 20, 30... „ - *ne încârduiam pe drum pe la casele sătenilor şi strigam ” :*

Lazăre, colazăre
Da-mi malco mazăre!,

fiind răsplătite cu ouă crude, covrigi, biscuiţi. Costumaţia era una specifică, fetele purtând fuste roşii şi şorţuri galbene ţesute în casă.

În prezent, acest obicei este practicat de fetele din sat indiferent de naţionalitate, care mai păstrează culorile bulgăresti (rochiţe galbene şi pantofi roşii).

Fragmente din textul românesc al colindului l-am aflat de la Mănăilă Tudora, care practica obiceiul acum 60 ani:

Lazăr mă-ta te-a făcut
Când te-a făcut te-a pierdut
În foi de nuc te-a înfăşat
În lapte dulce te-a scăldat (etc)

În ziua de Lazăr, femeile nu aveau voie să muncească, doar să facă curăţenie.

ARĂTATUL SĂU

Este un obicei ce se practică în prezent numai în Văraşti, dar am găsit menționări că s-a practicat în urmă cu câteva decenii și în localitatea Falaștoaca, comuna Comana. Obiceiul este practicat de către băieţi cu vârste cuprinse între 8 şi 14 ani. Ei colindă sâmbătă dimineaţă, câte doi, merg din casă în casă cu crenguţe de salcie în mână și cântă un colind specific:

Arătatul său
Ara dincolo izvoare
Cum e june-mpărtăşite
Şi-a descoperite
Arătatul său

La sfârșitul colindatului, unul dintre băieți pune crenguțe de salcie la fereastră , fiind răsplătiţi cu ouă şi câteodată bani.

SALCIA sau FLORIILE

În duminica Floriilor, la Pietrele, Herăsti și Vărăști, cete de băieți (în număr de 4-5) –

în unele localități sau cete mixte, cu coșnițe și crenguțe de salcie în mână, merg cu ”Floriile”, colind cântat la fereastra gazdei. După ce colindă, copiii pun crenguțele de salcie la geam și drept răsplată primesc ouă proaspete.

În localitatea Vedea s-a pierdut obiceiul colindatului, dar a rămas tradiția ca băieții să împodobească în aceste zile porțile cu crenguțe de salcie.

În localitatea Greaca se colindă sâmbătă dimineată. În după amiaza zilei de vineri, copii merg la pâraiele din sudul satului și culeg mlădițe de salcie pentru a doua zi.

Textul colindului este de factură cultă și este o adaptare a poeziei lui Vasile Alecsandri:

Iată zile-ncălzitoare
După aspre vijelii!
Vin Floriile cu soare
Şi soarele cu Florii.

De la 6 dimineața
Lumea-i gata de Florii
Vin Floriile cu soare
Şi soarele cu Florii

Lumea-i toată-n sărbătoare,
Ceru-i plin de ciocârlii.
Vin Floriile cu soare
Şi soarele cu Florii.

Pe cîmp floare lângă floare
Să ne bucurăm copii
Vin Floriile cu soare
Şi soarele cu Florii.

Păcat, zău, de cine moare
Şi ferice de cei vii!
Vin Floriile cu soare
Şi soarele cu Florii.

BUIENIŢII

- obicei specific populaţiei de origine bulgară din localităţile Vărăşti, Valea Dragului şi Copaciu, practicat de o ceată formată din fete, cu vârste începând de la 12 ani şi până la căsătorie.

În localitatea Vărăşti, ceata este formată din şapte fete, dintre care una (numită *buieniţ*) se costumează în băiat purtând căciulă neagră de oaie împodobită cu panglici multicolore, cămaşă albă şi pantaloni negri.

Celelalte şase au tulpane albe pe cap, cămăşi albe, ilice sau pulovere verzi , fuste negre şi încălţăminte la fel. Ajunsă la casa gospodarului, ceata se împarte în două grupuri aşezate faţă în faţă, iar *„buieniţul”* pune o batistă pe umărul gazdei. Se intonează colindul în manieră antifonică, în limba bulgară , fiecare grup preluând alternativ ultimul vers. La sfârşit *buieniţul* sărută mâna gazdei şi ia batista în care au fost puşi bani. *Buieniţul* trebuie să meargă obligatoriu cu colindul trei ani la rând, iar celelalte fete până se căsătoresc.

Ceata din localitatea Valea Dragului este formată din 6 fete îmbrăcate în costume naţionale, iar cea mai înaltă dintre ele este *buieniţul* care are rol de conducător al cetei, alegând cântecul în funcţie de situaţie şi stabilind pasul şi ritmul de dans. Conform tradiţiei, ceata de buieniţi trebuie să colinde în aceeaşi componenţă 3, 5 sau 7 ani.

Dacă în timpul colindatului se întâlnesc două cete, fetele mai mici ca vârstă, sunt obligate să le colinde pe cele mai mari cu un colind specific acestui moment numit ”Doila”.

În localitatea Valea Dragului, obiceiul este foarte bine păstrat şi în zilele noastre. Cetele de *buieniţi* din Valea Dragului merg cu colindatul şi în alte localităţi învecinate : la Herăşti în Sâmbăta lui Lazăr, la Vărăşti şi Hotarele în Duminica Floriilor, iar la Valea Dragului în zilele de Paşti.

Un fapt interesant s-a petrecut la Herăşti, unde au apărut noi cete de buieniţi sub influenţa celor de la Valea Dragului şi care colindă în localitate în Sâmbăta lui Lazăr.

Repertoriul cetelor este alcătuit din 8 colinde, în funcţie de situaţia întâlnită la casa gospodarilor : familie cu un singur băiat, o singură fată, doi băieţi sau două fete, o fată şi un băiat, tineri căsătoriţi etc :

Mărio, mărio – pentru o fată singură la părinţi

Ceaușu – pentru familie cu doi băieţi

Puteclumi – pentru familie cu două fete

Ti dă znaiși dragă mamă – pentru familie cu un băiat şi o fată

Singili bistri – pentru tineri căsătoriţi

Măi, Tudorache – pentru familie cu o singură fată

Ion maichi-si dumăși – pentru familie cu un singur băiat

Doila – la întâlnirea a două cete de buieniţi

În localitatea Copaciu , comuna Ghimpati, obiceiul se practică în prima zi după Paşti. Ceata este alcătuită din 6 fete, printre care un ”ginere” şi o ”mireasă”. Ginerele are pe umăr o săpăligă legată cu o batistă albă cusută cu motive populare. Ceata merge din casă în casă la familiile cu fete de măritat şi flăcăi de însurat.

Dacă merg la fată, primul intră în curte ”ginerele”- care are un dialog cu gazda- caută fata (ascunsă de mama ei care nu vrea să o mărite), o scoate afară şi o întreabă cu cine vrea să o cânte.

Fata rosteşte numele flăcăului şi colindătoarele încep să cânte. Dacă familia are băiat, ”mireasa” este cea care intră în curte prima şi poartă acelaşi dialog cu gazda. Modul de interpretare este identic cu cel folosit în celelalte localităţi. Melodia este simplă, construită pe o scară de patru sunete (o tetratonie).

Hora satului

Prof. Dumitru Burlacu

Până în cel de-al VII-lea deceniu al secolului XX-lea, un moment deosebit din viaţa spirituală a locuitorilor comunei, dar mai cu seamă a tineretului acesteia, îl constituia hora satului, prilej de petrecere şi destindere în zilele de sărbătoare de peste an, cu excepţia perioadei de iarnă.

Evenimentul duminical cel mai important al satului, hora atrăgea o mare parte din suflarea satului, flăcăii şi fetele mari, tinerii însurăţei şi mulţimea neastâmpărată a copiilor, pe când cei mai vârstnici rămâneau la vorbă acasă, aşezaţi pe patul (banca) de lângă gard sau ”la colţ” (undeva la o răspântie), unde treceau în revistă întâmplările mai mari sau mai mici petrecute în sat în decursul săptămânii, dar şi întâmplări de prin satele apropiate.

Hora începea după amiază, de obicei pe la orele 13-14 şi se încheia la apusul soarelui, moment în care cireada de vaci a satului, întoarsă de la păşune, îi obliga să se retragă.

Locul de desfăşurare a horei satului Frăteşti se afla, la începutul existenţei satului Frăteştii de Jos, în poiana din mijlocul pădurii de lângă curtea boierească (”casele cocoanii”) situată în apropierea frasinului din curtea de astăzi a familiei Creţu din ”Pelinei”. În această poiană, prin anii 1905-1906, arendaşul moşiei Constantin Lăzărescu, a amenajat un spaţiu betonat destinat special horei satului.

După anul 1945, odată cu dispariţia curţii boiereşti şi a pădurii, hora satului s-a jucat pentru un timp în poiana din mijlocul satului vechi (”parcul” de astăzi), mutându-se apoi pe tăpşanul de lângă biserică sau pe ”drumul comunei”, ceva mai sus de ”podul morţilor”.

În perioada anterioară anului 1838 când este atestată pentru prima oară existenţa lăutarilor la curtea boierească din Frăteştii banului Mihail Ghica, hora se desfăşura, după toate probabilităţile, cu ajutorul fluieraşilor, cei care îi îmbiau cu horele lente sau cu sârbele executate la fluier sau la caval. Nu este exclusă posibilitatea ca hora să se fi desfăşurat şi cu ajutorul cimpoieşilor.

”Sufletul artistic” al horei, lăutarii, erau tocmiţi cu plata în bani sau în natură (mălai, făină ş.a) de către tinerii necăsătoriţi cei mai destoinici, care le şi comandau muzicanţilor dansurile, în ordinea preferinţelor.

Protagoniştii horei au fost dintotdeauna tinerii necăsătoriţi, flăcăii şi fetele mari, tinerii însurăţei şi copiii ca spectatori ai acestora.

Fetele şi flăcăiandrii ”se prindeau” la horă numai la vârsta de 14-15 ani, în ziua de Paşti, ziua de debut a horei. Când o fată se prindea la horă, interdicţia de a vorbi cu flăcăii se ridica şi calea spre măriţiş era deschisă.

Pregătirea fetelor mari pentru horă era unul din momentele importante ale duminicii sau altor sărbători de peste an (în care nu era interzisă hora), precedată de ziua de sâmbătă după amiază, când fetele îşi spălau cosiţele şi îşi pregăteau costumul. Dacă în secolul al XIX-lea majoritatea fetelor îmbrăca cu mândrie frumosul costum popular de Vlaşca, spre sfârşitul acestuia şi începutul secolului al XX-lea,

portul popular este înlocuit treptat de ”îmbrăcămintea de târg”.

”Gătite” de sărbătoare, cu obrajii şi buzele rujate, cu părul prins în cosiţe şi cu o floare de muşcată sau de busuioc înfiptă în păr sau pusă la ureche, fetele erau ”luate în primire” de cum ajungeau la horă. Timide sau mai îndrăznеţe, se prindeau în horă alături de flăcăii care le sorbeau din priviri fiind însă şi ţinta drăcuşorilor de băieţi (12-14 ani) ce le furau floarea din păr.

În timpul jocului, unii flăcăi, ieşiţi din horă, veneau în spatele fetelor, le ciupeau uşor de mânecă şi le scoteau uşor din horă, invitându-le la o scurtă plimbare în doi, mai sus de horă, căci hora era unul din momentele cele mai propice cunoşterii reciproce a tinerilor, înfiripării dragostei, preludiul căsătoriei. Se întâmpla uneori ca fata să-l refuze pe flăcău, fiindcă în horă se afla şi alesul inimii sale, ”amurezul”, invitaţia încheindu-se câteodată şi cu o mică ceartă între flăcăi şi dacă sângele se înfierbânta, şi cu o mică păruială, încetate la intervenţia celorlalţi.

La comanda flăcăilor, lăutarii începeau hora, de obicei, cu jocuri mai lente – ”Hora de mână”, ”Hora în două părţi”, apoi continuau cu cele mai săltăreţe – ”Sârba”, ”Sârba Nuţii”, ”Izvoreanu”, ”Brâul”, ”Zlata”, ”Ca la Breaza”, ”Trei păzeşte”, ”Chindia”, ”Geamparalele”, ”Fedeleşul” ş.a. Existau însă şi dansuri jucate numai de flăcăi – ”Cârligul” şi ”Căzăceasca” (sau ”Ruseasca”).

Evenimentele politice care au marcat perioada anilor 1960-1962 – încheierea cooperativizării agriculturii, industrializarea şi mai ales ”culturalizarea” comunistă – au dat lovitura de graţie acestui ancestral moment de destindere şi petrecere din viaţa satului românesc – hora.

Frumoasele dansuri populare se mai joacă astăzi doar pe la unele nunţi şi unele petreceri (dar din ce în ce mai rar, fiind înlocuite cu manele) sau la serbările şcolare.

STRIGĂTURI LA HORĂ

Hei stânga-ntoarce stânga,
Hei stânga domnişoară,
Capul sus şi pieptu-afară.

☆ ☆

Hei stânga şi-o sipică,
C-are mă-sa o vacă-n tindă,
O vinde să-i ia oglindă.

☆ ☆

Hei dreapta binişor,
C-are bubă la picior,
S-a tăiat într-un cosor,
Cosorul neoţelit,
S-a tăiat, s-a prăpădit.

☆ ☆

Horă mare, flăcăi n-are,
C-a murit de gălbenare.
Câte unul ce-a rămas,
Poartă căciula pe nas.

☆ ☆

Foaie verde usturoi
S-a-nsurat şi-un văduvoi.

☆ ☆

Ascultare, măi băieţi
Ţineţi sârba-n două părţi.

☆ ☆

Nu te uita la picere,
Că dă naiba peste el,
Nu te uita la opinci,
Că te pui de le mănânci.

☆ ☆

Două fire, două paie
Tinerimea la bătaie

☆ ☆

Hei stânga, două, două,
Cu picioarele-amândouă.

☆ ☆

Uite brâul la bătaie,
Uite două după paie.

☆ ☆

Drogobetele la Gostinu

Apostol Sandica

24 februarie Dragobetele, sărbătoarea dragostei la români, deci şi aici, pe tărâm vlăscean, la Gostinu, aici unde Dunărea săruta pământ românesc, iar oamenii vieţuiesc ca într-un ,,cuib", şi nu au dat uitării tradiţiile şi obiceiurile locului.

Mă las fascinată de tuşa Ioana, o bătrânică veselă care se află cu vecinele la sfat şi care aduce din negurile timpului, nostalgica, cu ochii umeziţi, însemnătatea sărbătorii de ,,Dragobete" pentru întemeierea familiei.

Spune că fetele îmbrăcau ii, pe care le coseau în serile de iarnă şi fote ţesute în razboi, fota din faţă cu motiv floral, iar cea din spate mai simplă, cu linii, pe care le puneau peste poale de pânză, scrobite, cu bagadele făcute cu igliţa.

Despre băieţi spune că aveau pantaloni de aba ţesută din lâna măslinie a oilor, dată la piuă şi cămăşi de pânză scrobită, cusute pe muşte sau cu şabac, strânse la mijloc cu betele primite de la fetele pe care mergeau să le ia la horă şi lângă care se prindeau să vadă tot satul că îi era dragă, iar la brâu erau încinşi cu betele ţesute şi cusute cu fluturi şi mărgele de ea.

Era ştiut că cel ce juca fata ce-i dăruise betele mergea după Paşte să se înţeleagă cu părinţii fetei, să pună nunta, iar toamna să o ducă mireasă acasă.

Nedumerită de legatul flăcăului de fată, am aflat că el nu mai avea ochi pentru alta, fiindcă fetele descântau betele cu o seară înainte de Dragobete şi le ţineau sub perna pe care puneau capul să se odihnească.

Aşa era tradus Dragobetele la Gostinu şi poate nu numai aici, dragoste legată, de la betele cusute şi descântate de fete Aşa ştim şi noi, urmaşii lor, ce e cu betele străbunicilor din lada de zestre şi care este semnificaţia Dragobetelui la Gostinu şi putem aprecia mai mult tradiţiile şi obiceiurile locului.

Ruga feciorelnică

E joc, e cant si veselie,
Flacaii fluiera si striga,
Fatuca cea sfioasa stie
Sa-i salte inimii o ruga

Sa-l aibe aproape pe iubit,
S-o joace-n vazul tuturor,
Si paru-n coade impletit
S-arunce-aroma de muscate-
ncetisor

Zana s-o vada toti ai lui,
S-o vrea acasa, nora sa le fie,
Iar nasa voalul sa i l puie
Curand, in toamna ce-o sa vie

Din istorisirile unui căluşar

Apostol Sandica

În 2009, în comuna Gostinu, acasă la Susea Dobre, în vârstă de 83 de ani. Sătenii îl cunosc ca Dobre a lui Şaică. Este mirat de vizită şi se arată bucuros să mă plimbe prin vremi demult apuse, atunci când spun că doresc să aflu mai multe despre Căluş şi căluşari. Am aflat că dintre căluşarii de la Gostinu mai sunt printre noi numai doi: Dobre a lui Şaică şi Beldiman. Ceilalţi ce s-au dus unu câte unu, când i-a chemat Domnu erau: Năstase al Mărţoaichii, Ghiocel, Meşteru lu Bichiroaia, Florea lu' Curcă, Radu Brişcă...

Spune cu emoţie în glas că parcă ieri era tânăr şi mândru că este unul din căluşarii de la Gostinu, mândru că de când îi mijise mustaţa l-au prins în ceata căluşarilor ăi mai mari ca dânsul.

Căluşul era jucat de tineri arătoşi, buni dansatori la hora satului, flăcăi, dar şi tineri însuraţi. Căluşul se juca aici, la Gostinu, ca şi în alte sate vlăscene, în fiecare an de Rusalii. Jucătorii purtau cămăşi de pânză ţesută în casă, cusute cu rânduri de flori luate parcă din câmpul înverzit, pantalonii erau tot albi, strânşi pe picior, pe cap purtau pălării împodobite cu funde colorate, iar în picioare aveau opinci din piele de porc. În jurul mijlocului aveau brâu roşu sau bete cusute cu mărgele şi de jur împrejurul acestora aveau prinse, în colţ, batiste albe. La picioare, jos, îşi prindeau pinteni, acioi şi nuculiţe şi unele şi altele fiind făcute de Oane Ţiganu şi Bulbariu. Aflăm că nuculiţele erau ca nişte bile metalice de mărimea unei nuci cu alte biluţe în interiorul lor, iar acioile erau clopoţei mici. Şi unele şi altele, în cursul anului, se aflau puse la gîtul cailor, drept salbă.

Din ce-am aflat de la moş Dobre, Căluşul era ca o piesă de teatru muzical, era o suită de dansuri populare, dar şi un mod de a ţine departe de boală şi necaz pe cei ce puneau căluşul.

Aşa că nu se făcea nimic la întâmplare: căluşarii, cu frumoasele costume pregătite cu mândrie de mame ori tinerele neveste, mergeau vinerea seara, înainte de Rusalii, pe islaz (la mijloc de câmp) şi depuneau jurământul (jurau că toate cele trei zile de Rusalii, cât timp vor juca căluşul nu vor sta cu drăguţa ori nevasta, ci vor sta împreună cu toată ceata şi lăutarii singuri în casa celui ce era vătaf. Mutul jura să nu scoată grai, precum un mut). El era ca o mascotă a căluşului, nu purta frumosul costum de căluşar, ci haine ponosite, sabie la brâu. Tot aici pregăteau o prăjină cărea-i puneau o batistă albă, usturoi verde, spice de grau şi busuioc în vârf.

Acesta era steagul, şi tot acum se stabilea cine va fi cel ce îl va purta, stegarul trupei.

Deci, iată ce m-a făcut să asemăn căluşul cu o piesă de teatru - aceste personaje: vătaf, stegar, mut. Restul de opt erau simpli jucători. Purtau în mâini beţe pe care le foloseau când jucau floricica, „războiul", dând roată steagului, pe muzica cântată dumnezeieşte de lăutarii satului, Cece, Gogotei şi Marinică.

Unde se juca Căluşul? Căluşul se juca la cele mai multe case din sat, la toţi cei ce-l puneau, dar totdeauna în prima zi la casele primarului, învăţătorului, notarului, la casele căluşarilor şi la socrii acestora, sau la drăguţele flăcăilor din ceată.

De multe ori Dunărea îşi revărsa apele, în acei ani de început de secol trecut, apele acopereau şi chiar dărâmau casele gostinarilor ce le aveau în locuri mai joase, iar aceştia, acum de Rusalii, organizau clăci pentru a-şi reface cuibul, şi îi însufleţea pe cei ce-i ajuta ,,punând" căluşul.

Aflăm că acolo unde se juca căluşul mergeau tinerele mame cu copii lor pentru a fi feriţi de friguri (se pare că toţi cei loviţi de mut cu sabia erau feriţi de boală). Am învăţat şi eu elevii mei acest dans, piesă sau ce e, şi chiar dacă nu mai are acelaşi parfum, aduce premii şcolii, ţine sălile de spectacol însufleţite şi parcă ridică sufletele deasupra cu trăirea transmisă de românismul emanat. E minunat!

S-a împlinit un veac de la trecerea în veşnicie a lui ANGHEL MAREŞ - dascălul erou, patronul spiritual al Şcolii din Gostinu

Profesor Victor Enache
Profesor Diana Enache

Una dintre personalităţile de seamă cu care gostinărenii se mândresc fără îndoială este ANGHEL MAREŞ (1886 - 1916). Capitolul dedicat acestuia, eroul şi dascălul, patronul spiritual al şcolii din localitatea dunăreană Gostinu, de la moartea căruia comemorăm 100 de ani, ocupă un loc important în lucrarea ”Monografia învăţământului la Gostinu, judeţul Giurgiu” a profesorului Victor Enache, lucare aflată încă în manuscris.

După prezentarea pe larg a localităţi aflate în lunca fluviului, a unor încercări de pătrundere în toponimia acestuia, în care legenda se îmbină cu realul, studiul menţionat cuprinde etapele evoluţiei şcolii din Gostinu, de la începuturile ei.

Să ne oprim, chiar succint, la începutul secolului trecut, în anul 1904, când în pagini îngălbenite din arhivă se arată că starea precară a localului şcolii, ridicat de săteni din paiantă, devenise total necorespunzătoare.

Prefectul de Vlaşca, pe nume Ghica, a aprobat construirea de către judeţ a unui local tip Spiru Haret” cu două săli de clasă. În anul 1906 acesta este dat în folosinţă (în ultimii ani până în 1906 şcoala a funcţionat în localul Primăriei).

În vara anului 1909 vine în localitate un învăţător tânăr pe numai

Anghel Mareş cu soţia Jana – Ioana Mareş şi ea învăţătoare.

Născut în 1886 în localitatea Copaciu – Ghimpaţi (judeţul Vlaşca) Anghel Mareş urmează cursul primar al şcolii în satul său, iar cel gimnazial şi liceal l-a făcut la Şcoala Normală ”Carl I” din oraşul Câmpulung Muscel. Toţi cei care l-au cunoscut ca elev al Şcolii Normale au păstrat vie în minte figura lui blajină, sârguinţa la învăţătură şi purtarea sa exemplară. De fapt aceste calităţi l-au făcut iubit de colegi şi de profesori şi mai apoi să fie apreciat de elevii săi şi de părinţii acestora.

Ca învăţător tânărul Anghel Mareş a funcţionat până când se stabileşte în Gostinu, la Remuş şi Bălănoaia. Prin căsătorie tinerii învăţători Mareş se stabilesc în anul 1909 la Gostinu ocupând cele două posturi de învăţători. Numărul elevilor se măreşte simţitor, iar sătenii mulţi din generaţiile bunicilor şi străbunicilor celor trăitori aici îi pomeneau cu mult respect numele, bucuroşi şi mulţumiţi că au învăţat carte de la el şi de la soţia sa.

Anghel Mareş face parte din grupul învăţătorilor cooperatori uşurând în felul acesta traiul gostinărenilor împovăraţi de cămătari. Face stagiul militar redus, iar după aceea participă la campania din Bulgaria din anul 1913, cu regimentul nr. 5 - Vlaşca.

Înţelegându-şi rostul într-o viitoare campanie, ca unul care ştia şi propovăduia dorinţa neamului său, Anghel Mareş absolbă Şcoala de Ofiţeri în Rezervă din Bucureşti în anul 1914, fiind avansat la gradul de sublocotenent.

În anul 1916 este mobilizat şi repartizat la regimentul 45 Infanterie cu care luptă ca fiind comandant de pluton în Transilvania.

Ce fericit se va fi simţit el zburând peste Munţii Carpaţi şi cât îndemn găsea pentru ostaşii lui în vorbele dragi inimii sale:

”Avem un vis de împlinit
Copii ai suferinţii
Şi pentru el au răposat
Şi moşi şi părinţi!”

Ca pe mulţi alţii şi pe dascălul Anghel Mareş l-a săgetat inima de durere când veşti triste au venit dinspre Turtucaia şi pe cât de vijelios se întorc din Ardeal unităţile reunite în grupul ”General Averescu” făcând trecerea în Bulgaria prin punctul Flămânda, sat de rudari, în aval de Gostinu (la patru km), dezafectat după anul 1960. Greutăţile întâmpinate de aceşti bravi ostaşi, printre care şi sublocotenentul Anghel Mareş, în eroica lor încleştare sunt proverbiale.

În a surprinde în puţine cuvinte trecerea Dunării în plin bombardament al aviaţiei vrăjmaşe e de reţinut versurile:

”Un urlet se întinde şi guri de foc trosnesc,
Întreg văzduhul fierbe de ţipăt omenesc…
Crezi, ceasul de pieire al lumii c-a bătut –
În zarea sângeroasă şi Soarele a stătut!”

Odată trecut pe malul celălalt al Dunării, Anghel Mareş îşi îndeamnă soldaţi înaintând cu toţii prin ploaia de gloanţe şi şrapnele, dârji şi dornici de izbândă.

I-a fost dat de soartă să moară aici, pe pământ străin, la 19 septembrie 1916. Cei care l-au văzut căzând, tovarşii lui de luptă, au spus că o schijă de obuz l-a izbit în tâmpla dreaptă lăsându-l fără suflare…

În fulgerarea ei nebună, moartea l-a surprins cu braţele întinse înainte, strângând cu putere carabina din ţeava căreia încă mai ieşea fum în urma gloanţelor trimise inamicului:

”*Măcel…și-adâncul clocot târziu a contenit,*
Gemea un tun în zare răzleț și obosit…
Se înălțau merinzii pe coate sprijiniți,
Pe când plângea vreo goarnă chemând pe rătăciți”

Săteni și soția sa i-au cinstit memoria, ridicându-i un monument alături de monumentele eroilor din localitate, iar cadrele didactice care i-ai urmat și autoritățile locale au atribuit școlii numele dascălului-erou pe care instituția l-a păstrat până în anul 1948 și care a revenit imediat după 1989, chiar în 1990, prin preocuparea directorului școlii, profesorului Victor Enache, cel care în lunga perioadă de directorat (1979 - 2011) a contribuit la aureolarea numelui unității școlare în renume, pe plan județean și național.

În încheierea succintei prezentări se cuvine sublinitat faptul că în suta de ani scursă de la moartea lui Anghel Mareș școala din Gostinu a fost slujită de proprii ei elevi, fii ai străvechiului sat de la Dunăre.

Și tocmai pentru aceasta (și nu numai) cadrele didactice din școală au o datorie nobilă față de comunitate, să cunoască mai întâi ei, ca mai apoi elevii lor și părinții acestora pentru ce anume școala lor poartă acest nume care încununează istorie, eroi, libertate, copii, viitor și mai mult iubire și credință patriei!

”… Astea nu se-nvață cât e prea târziu!”
(Nicolae Labiș)

Poezii

Poezia

Prof. Victor Enache

Versul meu este mesaj al timpului trecut
Către vremea de mâine, ca ideal frumos de clădit.
Poezia e adevărul rostit. În ea suferințe
Devin cântec și vis, îndrăznețe și dragi năzuințe!

Cuvintele poartă trup, au chip în fericire,
E-a sufletului hrană, când se nasc din iubire,
De mântuire ne apropie prin versuri de miere
Doar dacă simțim calmă durere, vioaie tăcere….

Copii , poezia e-naltă stare de-mplinită iubire,
Este zbor de visări și e îndemn la dăruire-
Citește-o, ascultă, ai să devii mai bun
Creator sau rapsod, crești fiu demn de român!

Cu îngerii

Mă plec smerit în fața Ta, Duh sfânt,
Înger, prieten ce mă ajuți la greu
Mă mângâi cu adiere ușoară de vânt,
Mă aperi de rău, mă duci spre Dumnezeu!

Avem ori și care din noi un îngere păzitor,
El vindecă omul, când în credință
Îl cheamă-n rugăciuni încrezător
Te-ncrede, semene, căi cu putință!

Că ei sunt duhuri bune, slujitoare,
Scrie în Cartea Sfântă-a tuturor-
M-ajută-n scurta viață trecătoare
Ca-n lupta mea cu răul să ies biruitor!

Când ne e greu ori singuri ne simțim,
Când răul, deja credem că ne stăpânește,
De Domnul, de Îngerii Lui ne amintim:
Atunci în suflet și în trup binele crește!

Ei fac legătura între Cer și pământ
Prin slava sfântă, îngerii pe om întărește-
Între noi cei slabi și Tatăl Preasfânt
Îi împlinesc poruncile și Îi preamărește

Suntem chemați s-aducem în altă cântare
Lui Dumnezeu, Treimii si îngerilor Lui
Nu doar în cuvinte cu luciri de soare,
Ci cu făptura toată datoare cerului!

Scumpă sărbătoare

Puțin mai e și se-mplinește
Un secol de la Marea Unire-
Timp când România se-ntregește
Și-mbracă strai de strălucire!

La Alba-Iulia în zi de Întâi
A iernii în ninșii mei Carpați
S-au adunat bunici, părinți, copii
Ca să-nfiripe visul marilor bărbați!

De răsfoim o carte dragă mult
Aflăm din istoria ce nu poate să mintă
Că răii râvniră al nostru pământ
Și au cinstit din România unită….

Dar românul, oriunde trăiește,
E doritor de frumos, de pace, de țară-
Tot românește el frații-și iubește
Și poartă-n inimă doar primăvară!

Maica sfântă

Adună maica sfântă lacrimi în marama cea neagră,
La ceasul dimineții așteaptă pe cel la ceruri dus
În curtea de la țară nu-ncape durerea ei întreagă,
Noaptea în lung nesomn o sfâșie dorul nespus….

Copiii sunt departe, trudesc pentru pâinea de mâine,
Telefonul ea ține aproape,în ureche îi pare că sună…
Glas drag tot așteaptă o vorbă de bine a-i spune-
Singurătatea doare, sufletul vrea să-i răpună….

Cu inima tăciune bătrâna abia că iese-n drum,
Închide bine poarta și apucă știuta cărare
Își reazemă amarul în toiagul subțire de alun,
Chemată de clopotul ce bate la biserica din vale….

Se-ncepe slujba , astăzi e ziua duminicii preasfinte,
Zbuciumatul ei suflet găsește aici sperată ușurare,
Parcă-l vede pe moșul venind printre morminte:
-Băbuțo, te-ncrede în Domnul, la El afli-ndurare!

Dar visul, părerea se curmă și maica se ridică,
Cu ochii încă ageri privește fix spre strană-
Glasul ce predică i-mprăștie oricare frică,
Aprinde-o lumânare, se-nchină la Icoană!

Și slujba se termină, biserica degrabă se golește,
La urmă iese maica , muceniță firavă și sfântă-
Cu ochii pe cer rosti-ncet „Domnul ne iubește!„
Apoi :„Duh Sfânt, pogoară la noi și ne binecuvântă!„

Mireasa iarnă

Mireasă a anului ce tot îmbătrânește,
Iarna-i stăpână la noi și pe munți-
În albă maramă de gheață natura-ncremenește,
Plini de farmec par chiar și codrii desculți!

Neaua pufoasă și rece noi mult o-ndrăgim,
Ea adună copii pe pârtia ce lunecă-n vale-
Prieteni, vă chemăm ca-mpreună să fim,
Pentru mireasa Iarnă-i înălțăm osanale!

Defilează mireasa în chidă și gheață,
Împodobește obraji îmbujorați în albă maramă,
Seri de povești deșteaptă în noi dorință de viață,
Între cei dragi sărbători ferice ne cheamă!

Surate alte trei are Iarna, de-a pururi mireasă,
Toate cu farmec, cu șarm, toate fermecătoare-
Bucuroși le primim în calda noastră casă,
Aici fiecare din ele presară speranțe și soare!

Citiți

Lectura din cărți un miracol îmi pare
În viață mi-a fost, mi-a rămas provocare!
Eu prin citit intru-n univers fascinant,
Eroii lor mi-s dragi și-i pândesc palpitant….

Am spus „ lectura din cărți” , pleonasm chiar nu pare,
Mulți citesc de pe net, alții-n pieziș , n-au răbdare
Să simtă-n lectură odihnă , plăcere, împlinire-
Eului din mine, cititul aduce o stare de bine!

Nu e mai plăcută zăbavă, mai plină de har
Decât să citești, spunea un vestit cronicar!
Cum de trecem atunci nepăsători, așa niznai,
Pe lângă cărți, adevărați prieteni fără viu grai?!

Mă îmbracă

Îmbracă-mă , Doamne, cu neîntinat veşmânt
Să pot să am și-n suflet dorită,sacră lumină,
Cât mai am de trudit, pân-m-oi face pamânt-
Cărarea de-apoi nu-mi fie, Stăpâne, străină!

Îmbracă-mă, Doamne în adevăr, bunătate,
Credință să pun mai presus de plăcerile mici,
Dă-mi pentru suflet strai aurit cu dreptate,
Liniște pune în viața plină de zbucium, aici…

Mă îmbracă Stăpâne, în cămașa de in a iubirii,
Să iert, ca și rătăcirile mele să fie iertate!
Îndreptările Tale or stârpi rădăcinile urii-
Astfel doar așteptările,Tată, fi-vor curate!

Îmbracă-mă , Doamne, în ales ,curat strai,
Nu bogat,căci bogățiile țin de mândrie,
Fă-mi loc să Te urmez în smeritul alai-
Iartă, Duh Sfânt, multe fapte greșite, și mie!

În strai plăcut Ție, îmbracă duhul slab omenesc,
În alb fără pată frumos primenește,
Ajută , Doamne,la tot ce bun eu gândesc-
Crezul de om rătăcit, astăzi tu întărește!

Peste un timp

Peste ani, de-aș reveni pe-același coridor,
În școala în care-mi începui apostolatul,
Voi retrăi dragi clipe ce astăzi trec în zbor,
Cu toiagul vremii ca să colind iar satul!

Pe uliță-n lumina dulce din ferești
Pașii mei mă vor purta pe deal și-n vale:
Cincizeci de ani în școală nu vor părea povești…
E un destin frumos,clădit nu la-ntâmplare!

Mai apoi, poarta pe care o viață am intrat
Va scârțâi, ca și cum omenește ar grăi
„Domnul profesor ce cauți, a plecat
Și-a dat de înțeles că nu va reveni…„

Eroii

Mi-a fost dat să trăiesc
Într-un sat din câmpie,
Ca viu vlăstar înmuguresc
Mângâiat de flori de iasomie!

Eroi din file-ngălbenite
Au trăit și aici lângă ape
Urmaș al lor, îmi pot permite
Să-i scot la lumină din noapte!

Am să evoc aici doi cărturari:
Anghel Mareș - învățătorul
Ce-a sfârșit în război, temerar
Apărându-ne cu viața ogorul!

Altul, ziarist și prozator –
Vasile Rusescu, bărbatul
De locuri și de oameni ubitor
A nemurit în cărțile-i satul!

Că ei au fost, mai sunt aici
Oameni bravi, ce prin faptele lor
Dau pildă la mari și la mici
Că munca e de bine veșnic izvor!

Eroi au fost și-or să mai fie
Spune un cântec, mie sfânt,
Demni trăitori în românie
Facem azi țării legământ!

Robert Gabriel Filip
Cenaclul literar "Vasile Rusescu"

Lui Anghel Mareș

(La 120 de ani de la naștere și la 90 de la moarte)

Aici în satul meu, vecin cu Dunărea de veci
Ți-a fost ursit ca ani tinereți să-i petreci
Între copiii care-ți sorbiră a ta înțelepciune,
Tânăr învățător, iubit de-a satului mulțime!

Dar, la-nceput de secol timpul n-avu răgaz,
Veni războiul cu nori negri, măcel, necaz…
Tu, ca șoimul dârz, în zbor pe văi și lunci
Trecuși sub arme, ca pe dușman s-alungi!

În iarna lui 916, eroica ta ceată
Alungă vrăjmașul pe Dunărea – înghețată
Aici, pe mal vecin, o schijă pe înserat
Te seceră, o brad voinic! Ce crud păcat!

În semn de cinstire, sătenii ți-au durat
Un monument cu numele-ți săpat
În piatră, iar la școala, casa ta bărbate,
Numele-ți poartă în eternitate!

prof. Victor Enache

Ești Înger

(lui Mihai Eminescu)

Timide încercări, nenumărate
Poartă în ele doar gânduri curate,
Ți-le aducem cu iubire, cu dor –
Poet Nepereche, în veci Nemuritor!

Vreau să pot și eu, Poete iubite,
Să-ți adresez vorbe meșteșugite,
Dar pân-ce-nvăț arta poeziei
Vorbesc cu Tine ca fecior al gliei,

Mărturisind iubirea ce ți-o port –
Inima mea, neadormit resort
Te are viu în suflet, în cugetul meu
Duh Sfânt și Înger al lui Dumnezeu!

Robert Gabriel Filip
Cenaclul literar "Vasile Rusescu" Gostinu

Decembrie

E o lună de groază decembrie
Spunea poetul nu știu care
Cuprins de sentimente tenebre
De viscolită, ostilă ninsoare!

Tristețe e-n jur nesfârșită
Și noaptea se face devreme
Și pâlpâie lumina obosită
Iar ornicul bate alene…

Mi-e frig chiar dacă în sobă
Jeratecul tare dogoare
Din stradă n-aud nicio vorbă
Și cade tot mai deasă ninsoare!

Dimineața, prin geamu-nghețat
Nimic nu se vede de-afară…
De-un ceas telefonu-a sunat –
Sună la ușă gingașă domnișoară!

Îmi pun ținuta de gazdă galantă,
Deschid, o invit în casă supus –
E o colegă din grupa cealaltă,
A venit să lucrăm temele de curs!

… Decembrie, ninsoare și-o fată
M-a scos din impas dintr-o dată!

Irin Călcîi,
Cenaclul literar "Vasile Rusescu" Gostinu

Dunărea

Alene treci pe lângă satul meu
Și aduni întruna în freamătul tău
Bucurii, suspine și cântări de jale,
Le iei cu tine și le-arunci în mare!

Tu vii la noi de la începuturi,
Cu vraja ta nespus ne bucuri,
În suflete aprinzi speranță,
Credință, dragoste de viață!

Ne-ai fost scut năvălirii barbare,
Ne-ai încercat prin oarbe zăpoare
Dar te-am iertat, de bună seamă
Așa cu fiii iartă a lor mamă!

Setea nea-m potolit cu apa ta
Și tot cu ea ne-am scris istoria –
Prin alte țări de treci vijelioasă,
Aici, la noi, te simți acasă!

Cât o să dăinuie prin vremuri patria
Etern se va-nfrăți cu Dunărea –
Ca două flori, două bune surate
De Domnul binecuvântate!

Oana Miruna Firică
Cenaclul literar "Vasile Rusescu" Gostinu

Ca Făt Frumos

Sunt tânăr, e-a mea lumea toată!
În pace și-n iubire celor dragi cresc –
Curaj, aripi și-o inimă caldă, curată
În taină mă îmbie să iubesc!

Îmi iubesc părinții ce mă au aproape
Iubesc tot ce sufletul meu îl îmbată –
Visez să cresc frumos și să-nvăț carte,
Dar m-a vrăjit, m-a fermecat o fată!

Mă atrage cu felul ei de-a fi, cu ochii ei,
O simt aproape în candoarea-i pură –
Dar multe am de împlinit la anii mei …
Chipul fetei mi-apare în limpede aură!

E lucru normal – îmi liniștesc eu firea:
La anii mei, o fată pare ceva firesc –
Fata îmi sădește în suflet fericirea,
Să visez mă-mbie, să învăț și să cresc!

Ca Făt Frumos din basme îmi caut împlinirea.
Fără muncă, iubire, e prea anostă viața –
Ca mâine tinerețea mi-aduce împlinirea:
Sub cerul senin soarele și fata îmi alungă ceața!

Marius Halmaci
Cenaclul literar "Vasile Rusescu" Gostinu

Brumărel

Trăim nostalgia verii deja plecate
Spre alte lumi cu mai puțină răutate,
Mă înfior și eu să mă-ntâlnesc cu toamna
Căreia-n sat i se mai spune ”doamna”!

Sosirea ei pe plaiuri dunărene
Nu dă din start fiorul de-a te teme
Că mai pe-cet și fără de angoase
Îți vâră frigul și durearea-n oase…

Dar vine Brumărel, viclean ce trece
Și-așterne pe pământ mantia-i rece,
Otravă pentru iarbă, gâze, pentru flori
Ce se topesc răpuse de-ai morții fiori…

În luncă, în livezi, pădri și-n vii
În horă saltă vântul frunze arămii,
Codrul mai ieri umbros a sărăcit,
Toți cântăreții i s-au dus, l-au părăsit…

Cuptorul plin de jar, azi fără de putere
Pare un disc cuminte, cu galbenă miere,
Razele lui la toto omul fac bine –
Rămân temător că frigul în casă mă ține!

”S – mai bun ca fratele mai mare”
Prinde-a ne spune, iată, Brumărel –
”Brumar o să vă pună la-ncercare
Când iarnă rece va aduce el ! …”

Andrei Stănică
Cenaclul literar ”Vasile Rusescu” Gostinu

În festival

La noi e dragă sărbătoare,
Se-adună satul la cămin –
Pe cer senin, înaltul soare
Ne-ndeamnă pe toți să venim!

Vom fi prezenți în festival,
Încununare de toamnă vlăsceană,
Pe scena în pastel autumnal
Slăvi-vom munca giurgiuveană!

Vii aplauze vor primi cei mai buni
Și vom slăvi apropiata sărbătoare –
Din vers și cânt vom împleti cununi
De Ziua Țării, pentru Unirea cea Mare!

Marius Halmaci
Cenaclul literar ”Vasile Rusescu”

Fără tine

Fără tine, copile-mpărate
Ar pieri tot aurul din soare,
S-ar ofili florile toate
Și ar seca și ele, izvoarele!

Fără tine, iubite copile,
Spreanțele toate-ar pieri –
Inocente și pure idile
Cum ar mai fericii tinerii?

…Și ar muri eterne povești,
Feți – Frumoși, bălaie Ilene
Cu care, copile, tu crești!
Cine-ar mai zburda prin poene?

Dacă nu ai fi tu, copile,
Lumea n-ar mai avea viitor,
N-ar mai încăpea timpul în zile –
Și, cine-ar mai fi trăitor? …

Fără candoarea, seninul din tine
În lume nu ar mai fi fericire!
Copile, fii pacea de mâine
Ca Domnu’ să-ți dea împlinire!

Mirel Apostol
Cenaclul literar ”Vasile Rusescu” Gostinu

Proiect educativ naţional
„Tradiţia - oglinda sufletului românesc”

Motto

„Folclorul este cartea de identitate a neamului”

Prof.metodist gr. I Gabriela Singureanu
Școala Gimnazială nr.1 Ghimpați

„Pe-un picior de plai, pe-o gură de rai”, ne-am născut ca sătrăim, şi datoria noastrăeste de a păstraşi a arăta atât semenilor noştri din acest spaţiu, cât şi altora, frumuseţea datinilor şi obiceiurilor noastre.

Tradiţiile româneşti constituie una dintre valorile inimaginabile şi incontestabile ale poporului nostrum şi nu trebuie să lăsăm timpul şi evenimentele lumii modern să ne facă să le uităm.

Alături de literatură, care constituie un factor cu eficienţă deosebită în educaţie, arta populară are şi ea o contribuţie de seamă. În primul rând, copiii încep să înţeleagă specificul poporului din care fac parte, aspiraţiile lui, idealurile de ieri şi de azi, care sunt oglindite în obiceiurile locurilor şi creaţiile meşteşugarilor, le insuflăm respectul pentru tradiţiile noastre şi dorinţa de a duce mai departe tot ceea ce ne reprezintă ca naţiune.

Copilul simte admiraţia faţă de creaţiile populare încă de când îşi ascultă bunica cum deapănă firul unui basmsau a unei legende, în care eroii sunt înzestraţi cu calităţile ţăranului român, îl simte din cântecul duios de leagăn al mamei, din proverbe şi zicători, din ghicitori din doinele cantata îndelung de „moşii şi strămoşii noştri”.

Costumul popular românesc reflectă suprapus influenţe date de tradiţiile locale, aşezare geografică, posibilităţi economice zonale, starea socială sauocazia cu care este purtat.

Toatea cestea, precum şi faptul că se observă o îndepărtare a tinerilor de la tradiţiile populare ne face să insistăm pecunoaşterea de la cea mai fragedă vârstă a tradiţiilor populare.

Folclorul reprezintă pentru poporul român depozitarul a tot ceea ce înseamnă tradiţie, obicei şi artă izvorâte din rădăcinile istoriei. Folclorul românesc are o tradiţie milenară, iar forţa creatoare a poporului român este viguroasă. Tezaurul tradiţional a exprimat expresia idealurilor lui.

Poezia, cântecul şi dansul ocupă un loc important în viaţa de toate zilele a poporului român. Ele însoţesc ţăranul la muncă, îl înveselesc şi îi înviorează petrecerile.Timpul şi evenimentele lumii moderne nu trebuie să determine uitarea tradiţiilor româneşti, care constituie valori inegalabile şi incontestabile ale poporului nostru. Folclorul trebuie cultivat în minţile şi inimile copiilor încă de la cea mai fragedă vârstă. Cunoaşterea obiceiurilor, a tradiţiilor populare şi etnografice locale are o importanţă deosebită în cadrul procesului complex şi îndelungat de formare a personalităţii copilului. Cunoaşterea de către copii a frumuseţii portului popular, a obiceiurilor are ca finalitate sădirea în sufletele lor a mândriei că sunt români. Școala are menirea de a transmite copiilor informaţii despre folclorul zonei natale şi de a le stimula interesul pentru arta populară, obiceiurile şi tradiţiile populare româneşti.

Acest proiect educaţional are un rol important în comunitatea noastră, deoarece elementele de cultură şi civilizaţie particularizează valorile perene ce au ca numitor comun tradiţiile şi obiceiurile poporului român, transmise din generaţie în generaţie, care apropie naţiunile în contextul ideii de cetăţean european, dar şi consolidarea identităţii naţionale prin educarea tinerilor în spirit european ,,Unitate prin diversitate".

De-a lungul timpului, în şcoală am realizat activităţi extracurriculare care au avut un real succes, fapt ce ne-a motivat să continuăm aceste manifestări educative într-un proiect educaţional, urmărind să încurajăm cooperarea dintre elevii din zone geografice diferite, din medii diferite (urban, rural), confesiuni diferite, etnii diferite. Am urmărit să promovăm valorile culturale, cunoaşterea tradiţiilor şi obiceiurilor, a patru zone geografice diferite (Ardealul/Muntenia/Oltenia/Moldova de Sud), să explorăm spaţiul socio-geografic şi cultural din zona din care fac parte şcolile implicate în proiect şi care va completa nivelul de cunoaştere al elevilor prin promovarea adevăratelor valori de artă autentică. Un alt obiectiv pe care l-am urmărit a fost acela de a mobiliza profesorii şi elevii în realizarea de materiale şi comunicări ştiinţifice cu ISBN şi să extindem aria cooperării prin realizarea de activităţi extraşcolare şi binenţeles, concretizarea acestor idei în desfăşurarea unui Simpozion-cu numele proiectului.

Morivaţia celor implicaţi în proiect a fost atât una concretă (diplome, premii, în cadrul spectacolelor şi concursurilor cu specific local) cât şi una de natură imaterială: respectarea valorilor fundamentale ale folclorului românesc şi vlăscean, cunoaşterea şi transmiterea tradiţiilor şi obiceiurilor locale şi româneşti, păstrarea notei de autenticitate a acestor tradiţii şi obiceiuri locale şi româneşti şi nu în ultimul rând cultivarea respectului faţă de tradiţiile şi obiceiurile locale şi româneşti.

Scopul proiectului a fost acela de descoperirire a ,,rădăcinilor istorice" ale creaţiei populare locale, al educaţiei prin folclor într-o lume multiculturală, plină de cutume şi valori culturale moştenite de la strămoşi iar obiectivul general a presupus dezvoltarea interesului pentru cunoaşterea, păstrarea şi transmiterea tradiţiilor locale.

Prin acest proiect educaţional am urmărit transmiterea, valorificarea şi conservarea valorilor morale şi artistice ale comunităţii locale, stimularea talentului şi a creativităţii, cultivarea artei interpretative şi nu în ultimul rând cunoaşterea şi satisfacerea nevoilor culturale ale comunităţii locale.

Şi pentru că a fost dedicat atât elevilor cât şi cadrelor didactice, părinţilor şi comunităţii locale şi obiectivele au fost specifice celor patru categorii. În prima categorie a elevilor sunt incluse obiective precum familiarizarea elevilor cu ethosul folclorului tradiţional local, includerea şi responsabilizarea tuturor elevilor în cadrul proiectului, cultivarea spiritului de competenţiei, cultivarea respectului, toleranţei şi cooperării, indiferent de confesiunea religioasă sau etnie, modelarea raportului cu societatea ca rezultat al cooperării elevilor între ei şi cu adulţii şi dezvoltarea competenţelor de comunicare bazată pe limbaje artistico-plastice.

În ceea ce priveşte cadrele didactice, obiectivele vizează utilizarea unor demersuri educaţionale eficiente, în direcţia armonizării relaţiilor dintre profesori şi elevi, asumarea unor

responsabilităţi individuale şi de lucru în echipă, concretizarea comunicărilor metodico-ştiinţifice într-o revistă şcolară.

Obiectivele adresate părinţilor se referă la conştientizarea lor cu privire la rolul de colaboratori reali ai şcolii în scopul educării şi formării personalităţii elevilor şi educarea unor atitudini pozitive faţă de noile metode de educaţie ale şcolii. Nu în ultimul rând, proiectul a vizat obiective legate de comunitatea locală, prin responsabilizarea factorilor decizionali din cadrul Consiliului Local al fiecărei localităţi în vederea susţinerii acţiunilor întreprinse de şcoli, promovarea valorilor culturale, protejarea şi conservarea etnografiei şi folclorului local, implicarea instituţiilor de cultură prin acordarea de consultanţă de specialitate: Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Giurgiu şi susţinerea financiară prin sponsorizări şi donaţii, prin achiziţionarea de costume populare, confecţionare de diplome pentru acordarea unor premii pentru activităţile întreprinse în cadrul proiectului.

Tineri interpreți, laureați ai festivalului internațional *”Pe marginea Dunării”*

Prof. Carmen Mihaela Peţanca

S-a tras cortina peste cea de a XXXI-a ediție a Festivalului internaţional concurs de muzică populară **“Pe marginea Dunării”**. Început timid în urmă cu peste trei decenii, festivalul a cunoscut de-a lungul timpului suișuri și coborâșuri, reușind totuși să se mențină ca un eveniment important în viața culturală giurgiuveană și chiar emblematic pentru folclorul românesc.

Prima ediție (anul 1980) a reunit pe scena Casei de Cultură a municipiului interpreți vocali din orașele străbătute de Dunăre, de la intrarea în țară (Drobeta Turnu Severin) și până la vărsarea fluviului în mare (Sulina). La edițiile ce au urmat, numărul orașelor participante s-a mărit, festivalul ajungând unul interjudeţean, apoi național și în anul 1991 are loc prima ediție internațională a acestei manifestări artistice.

De-a lungul anilor s-au perindat pe scena festivalului tineri interpreți dornici de afirmare, astăzi nume cunoscute ale folclorului românesc, reprezentând o rampă de lansare pentru unii din ei, locul de unde au plecat cu inima plină de căldura

publicului giurgiuvean, iubitor al folclorului românesc și cu amintirea aplauzelor de la malul Dunării:

- Fănița Modoran – Premiul Tinereții 1989; Premiul II 1992, 1994; Premiul I 1995
- Vasile Ciobanu – Marele Premiu 1990
- Polina Gheorghe – Premiul II 1991
- Rodica Anghelescu – Premiul I 1992, 1994; Premiul II 1993

- Lică Militaru – Premiul III și Premiul pentru interpretare 1993
- Ion Drăgan – Premiul I 1996, 1998
- Ioan Dordoi – Marele Premiu 1997
- Diana Maria Matei – Premiul I 1997; Marele Premiu 1999
- Traian Frîncu – Marele Premiu 2002
- Georgel Nucă – Premiul III 2002.

Devenind un eveniment cunoscut la nivel național și înscriindu-se printre manifestările de marcă a acestui gen, ediția din acest an a adus la Giurgiu 46 concurenți dornici de a urca pe scena festivalului. Veniți din toate colțurile țării dar și de peste hotare, tinerii au impresionat asistența prin frumusețea cântecului dar și a portului popular, dovadă certă că folclorul, parte importantă a culturii românești, este încă viu și se află pe mâini bune.

Festivalul s-a desfășurat în două seri, prima seară fiind cea de concurs, iar cea de a doua – gala laureaților. În cele două zile au avut loc recitaluri susținute de cunoscuți și îndrăgiți soliști de muzică populară, care au ridicat la joc pe cei prezenți. În prima seară au urcat pe scenă Silvia Zagoreanu din Republica Moldova (fostă laureată a festivalului), Nina Predescu și Mariana Ionescu Căpitănescu, iar în a doua seară Ioana Maria Ardelean, Gheorghe Turda, Valentin Sanfira și Laura Lavric.

Juriul, avandu-l ca președinte pecunoscutul profesor Aurel Mustățea, a avut o misiune dificilă, aceea de a-i alege pe cei mai buni. La finalul preselecției, doar 26 soliști au intrat în concurs, iar 12 dintre aceștia au fost premiați:

Gâdea Daria din Cluj – Trofeul festivalului

Sărmaș Vlăduț din Bistrița și ***Chiriac Ina*** Din Iași – Premiul I

Bărbat Denisa Ioana din Alba și ***Kirilov Peter*** din Bulgaria – Premiul II

Mihalache Florin din București și ***Vuicu Marcela*** din Republica Moldova – Premiul III

Moiceanu Alexandra Nicoleta din Dâmbovița și ***Alexandru Simona*** din București – Mențiune

Tabură Mihaela din Republica Moldova, ***Cocoș Ionuț*** din Ialomița și ***Rotaru Cătălina*** din Suceava – Premiul Special

În cele două zile de festival, acompaniamentul a fost asigurat de orchestra ”Lăutarii”, condusă de Nicolae Botgros, spre încântarea publicului obișnuit cu ediții de înaltă ținută artistică.

Scurt interviu cu câștigătoarea trofeului:

1. Cand ai auzit prima dată despre acest festival și ce te-a determinat să te înscrii?

Am auzit in anul 2015 când am participat și am fost foarte fericită că voi cânta alături de orchestra maestrului Nicolae Botgros.

2. Cum ai simțit scena de la Giurgiu, publicul giurgiuvean și cum a fost atmosfera concursului?

Publicul a fost alături de noi cu aplauze și m-a făcut să mă simt minunat, atât pe mine cât și pe colegii mei.

3. Te-ai așteptat să câștigi marele premiu? Trofeul festivalului?

Sincer nu m-am așteptat.. Pe mine tata m-a învățat de mică să nu merg la festivaluri cu gândul că voi căștiga marele premiu. Întotdeauna am mers cu gândul de a transmite bucuria din sufletul meu, pe care o simt atunci când cânt. Când am aflat că am obținut trofeul am fost foarte fericită, mai ales că am avut încă odată ocazia să cânt cu maestrul Nicolae Botgros.

4. Ce reprezintă pentru tine acest trofeu și festivalul de la Giurgiu?

Festivalul reprezintă pentru mine locul pe care nu il voi uita niciodată, asta datorită organizatorilor, publicului și orchestrei. De asemenea, trofeul va rămâne întotdeauna o amintire minunată în sufletul meu. L-am așezat într-un loc vizibil în camera mea, iar de fiecare dată când îl privesc, îmi amintesc cu drag de momentele petrecute la festival.

5. Vorbește-ne despre sentimentele din spatele scenei, despre colegii de scenă și cum a fost să cânți alături de orchestra maestrului Botgros?

Cu siguranta a fost un moment deosebit si de pus in rama. Ori de cate ori am ocazia sa cant cu maestrul, sunt foarte fericita. Seriozitatea de care da dovada, cat si dragostea sa pentru folclor, ne face pe toti sa il iubim pe maestru. Fara dansul, festivalul nu ar mai fi acelasi. Colegii de asemenea au fost ca de obicei, foarte prietenosi si m-am bucurat inca odata sa ii revad pe cei pe care ii cunosteam cu ceva timp in urma.

6. Cine te-a sustinut pe acest drum si de unde iubirea pentru folclorul romanesc?

Parintii mei m-au sustinut, familia mea fiind o familie de muzicieni. Ei si-au dorit sa merg pe drumul cantecului popular, iar eu am indragit din primul moment acest

gen muzical. Parintii sunt mandrii de reusitele mele, dar mai ales de faptul ca tot ce fac, este din tot sufletul pentru muzica

7. *Cum vezi tu, la 18 ani, parcursul folcloriului romanesc si unde te vezi peste 10 ani?*

Eu cred ca folclorul va evolua, deoarece in ultimii ani tinerii au inceput sa iubeasca tot mai mult folclorul, il asculta mai des, dar il si interpreteaza. Peste 10 ani ma vad pe marile scene ale lumii, amintindu-mi cu drag de inceputurile mele si de toate reusitele.

8. *Care este artistul preferat si melodia populara a sufletului tau?*

Nu am o melodie preferata, deoarece indragesc tot folclorul romanesc. Daca ar fi sa aleg cativa artisti dragi sufletului meu, i-as spune pe : maestrul Gheorghe Turda, sotii Florentina si Petre Giurgi, dar si regretata Titiana Mihali.

9. Vei reveni la Giurgiu?

Voi reveni cu siguranta de fiecare data cand voi fi invitata. Mi-ar face o deosebita placere sa cant in fiecare an in recitalurile de la Giurgiu, deoarece publicul este foarte prietenos, iar organizatorii sunt niste oameni deosebiti.

Artcraft și handmade, urmașii actualizați ai meșteșugurilor populare și obiectelor de artizanat

Ana Maria Trăsnea

După frenezia anilor ’90 în care toată lumea a testat, a adoptat importurile și a încercat mai tot în materie de non-românesc și așa- zis modern, anii 2000 au restabilit un ușor echilibru între nou și vechi, bun și mai puțin bun, autentic și kitsch, ba mai mult, în ultimii ani se observă creionarea unei tendințe pro-autentic, pro-tradiție și pro-cultură românească.

Tineri talentați și cu o educație și o cultură solidă au reușit să scoată la lumină meșteșuguri și obiecte autentice, date uitării în podurile caselor bunicilor, au repus în valoare tradiții și obiceiuri românești și fie prin inițiative proprii finanțate personal ori prin proiecte europene au făcut din cultura imaterială a acestui popor chiar și afaceri unde materialul este cuantificat în bilanțuri lunare.

În ultimii ani, tot mai mulți români cu viziune și spirit antreprenorial au dezvoltat mici ateliere de lucru și linii de producție manuală de unde au ieșit adevărate bijuterii, deloc ieftine, pentru că tot ce presupune calitate și lucru de mână este costisitor și nu poate rivaliza niciodată la preț cu seriile Made in China.

Chiar și în ciuda prețului, din fericire există piața pentru autentic, valoros, tradițional, artizanal, ceea ce astazi poartă numele de artcraft sau handmade, mai pe românește “Aceeași Mărie, cu altă pălărie”. Crescuți și educați în alte vremuri, cu lecții de engleză de la grădiniță, tinerii de astăzi redescoperă uimiți frumusețea tradițiilor despre care unii și le amintesc de la bunici, dar pe care le numesc mai simplu în termini globali, decât românești. Chiar și așa, miezul problemei este important, respectiv faptul că tradițiile sunt reinventate pe alocuri, stilizate uneori, dar de cele mai multe ori sunt “utilizate” în stare pură în confecționarea unor produse Made in Romania care ne fac atât de mândri, mai ales când ajung la export.

Paradoxal, piața românească nu este la fel de doritoare precum cea din afară, drept dovadă fiind și numărul mare al turiștilor străini care vizitează Muzeul Satului sau Muzeul Astra din Sibiu, în timp ce unii copii, mai ales din Capitală, nu au văzut în viața lor cum arată un război de țesut sau cum se lucrează în lemn de către un meșter popular sau iconar.

Și cum orice lucru bun vine la pachet cu un “revers al medaliei” și aici se apelează la bunul simț al fiecăruia în lipirea unei etichete pe un produs drept tradițional, lucrat de mână, respectiv handmade sau artcraft. Aceste două brenduri vând bine și atunci tentația alăturării nu este deloc mică și atâta vreme cât nu ma există o instituție, autoritate, organ abilitat care să-și dea verdict, putem cumpăra bine mersi produse de serie cu inscripția handmade, fară să ne dăm seama.

La Giurgiu, din nefericire, nu prea există locuri de unde poți achiziționa astfel de obiecte, vestimentare, ceramice sau de uz casnic. Temporar ne bucurăm de târguri tradiționale, acolo unde, printre comercianții de orice întâlnim și meșteri cu produse autentice dar nu avem totuși un atelier cu vânzare de unde pot fi achiziționate astfel de produse pentru uz personal sau drept suveniruri.

În județ există puțini meșteri care nu trăiesc din asta, dar de la care ne putem procura obiecte deosebite, fie că vorbim de o icoană sculptată în lemn, de un coș din nuiele împletite, de o cămasă cusută manual și pe care Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale încearcă să îi promoveze în comunitate și în afara ei. Gheorghe Buduru este unul dintre aceștia, la fel și talentații domni Tîru.

Ușor, ușor, copiii preiau aceste frumoase obiceiuri, la clasele de arta lemnului, țesături și cusături și duc mai departe tradiția. Unii chiar își exploatează abilitățile și cunoștințele dobândite aici în confecționarea de mărțișoare, icoane pictate sau diverse obiecte cu motive tradiționale pe care le valorifică la târguri școlare și acțiuni de acest gen în comunitate.

Giurgiu este un oraș mic cu posibilități reduse de piață, dar și aici există tineri și mai puțin tineri care transformă asta în artă, care fac, de exemplu bijuterii handmade folosind metode sau modele trandiționale sau stilizate, obiecte de îmbrăcăminte și încălțăminte, respectiv costume populare.

Tradiția nu piere și valoarea ei este incomensurabilă, viu și permanent izvor de inspirație pentru generațiile educate ce vor veni. Fie că se va numi artcraft sau handmade, fie că va fi comercializată în târguri de profil sau pe internet, important este să fie cât mai aproape de autentic și să scrie pe ea Made in Romania.

CENTRUL DE INCLUZIUNE SOCIALĂ PENTRU PERSOANELE DE ETNIE ROMĂ Centru – Tîrgu Mureș

EXPOZIȚIA DE FOTOGRAFIE ȘI OBIECTE MEȘTEȘUGĂREȘTI

”MEȘTEȘUGURI ROME”

DESCRIEREA MEȘTEȘUGURILOR PREZENTATE LA EVENIMENTUL CULTURAL ***”Meșteșuguri rome”***

CULTURA, INDENTITATEA UNEI COMUNITĂȚI

17 Septembrie DE ZIUA MEȘTEȘUGARULUI ROM

Coşar / Răchitar / Împletitor de coşuri

Cine sunt şi cu ce se ocupă?

Munca de confecţioner de coşuri şi de împletitor de coşuri este aceea de a produce bunuri din răchită şi trestie. Romii care se ocupă cu acest meşteşug fac parte din grupul rudarilor.

Ce face confecţionerul de coşuri?

Taie manual mlădiţele de salcie către sfîrşitul lunii octombrie şi începutul lunii noiembrie odată cu intrarea ei în repaos vegetativ. Tăierea mlajei se petrece anual, la împletire se folosesc numai nuiele de un an de zile. Urmează apoi sortarea mlajei de răchită pe grupe de calitate, care respectiv vor fi „cojite" sau se vor folosi cele „necojite". Cele necojite pot fi folosite la diferite lucrări din gospodărie legarea viţei-de-vie, de snopi, la confecţionarea coşurilor mari etc.

După tăierea nuielelor de răchită, acestea se curăţă de frunze, se zvântă şi se sortează, se leagă snopii în două-trei locuri.

Snopii de salcie necojită se depozitează în adăposturi acoperite, deschise şi bine aerisite sau în aer liber. Snopii se pun în cruce la distanţă unii de alţii, formând nişte straturi sau în poziţie verticală (glugi, căpiţe) ca să poată să pătrundă aerul. Pe parcurs stivele de nuiele se verifică, ca să nu fie atacate de mucegai.

Nuielele de salcie necojite, verzi, constituie forma simplă de valorificare, ele fiind utilizate la împletirea diferitor obiecte necesare în agricultură, viticultură, legumicultură. Acestea se mai numesc piese cenuşii, adică necojite.

.

Cel de-al doilea grup de nuiele sunt cele „cojite”, destinate împletiturilor fine utilitar-decorative (paniere, fructiere, coşuri pentru pască, rozete, polițe, mobilă etc.), iar pentru a obţine nuiele de calitate superioară şi o gamă cromatică variată, acestea sunt supuse fierberii şi procesului de albire sau coloraţie.

Prima operaţie de prelucrare a nuielelor pentru împletire este fierberea acestora, după o anumită sortare. În urma fierberii nuielele – partea lemnoasă obţine o coloratură naturală frumoasă şi uniformă. Decojitul nuielelor după fierbere devine mai uşor.

Fierberea nuielelor necojite are loc în cazane mari la o temperatură de peste 100º C. Durata de fierbere medie este de la 8 pînă la 12 ore şi variază în funcţie de specia salciei sau de cît timp s-au uscat nuielele. Pentru a constata dacă salcia este fiartă suficient se încearcă câteva dintre nuiele, dacă se decojesc uşor. Snopii fierţi se scot din cazan şi se stivuiesc în picioare ca să se scurgă apa. Cojirea nuielelor se execută manual obţinându-se în 8 ore 30-40 kg de nuiele.

Mai există un proces, care nu întotdeauna este realizat, acesta depinde de grosimea nuielelor, de interesul eficienţei economice ş.a.

Vorbim de operaţia de despicare a nuielelor, atât a celor fierte cojite cît şi a celor necojite, care are loc manual prin intermediul unui cuţit cu 3 muchii ascuţite, pentru a le da mai multă plasticitate.

Împletiturile din salcie sunt supuse spălării fără detergenţi pentru a li se unifica culoarea dar şi în scopul de a se scoate praful, petele apărute în urma lucrărilor. Apoi urmează cea mai des folosită metodă de bronzare la soare timp de10-20 ore a împletiturilor pentru a le reda o culoare brună-argintie naturală. În acest timp ele trebuie întoarse ca bronzarea să fie uniformă.

Unii meşteşugari aplică vopsirea cu coloranţi naturali deschişi pentru uniformitatea culorii, alţii prefer să le înfrumusețeze prin lăcuire − 1-2 straturi cu lacuri sau soluţii de răşină prin metoda de pulverizare.

Unde se desfăşoară activitatea şi în ce condiţii?

Munca se desfăşoară în ateliere de confecţionat coşuri sau în aer liber, iar mediul de lucru poate fi relativ confortabil.

Ce instrumente / echipamente folosesc?
Instrumentul cel mai folosit este gherghefful pentru rogojină, tăietoare de trestie, unelte de împletit, vase pentru fiert răchită.

Produsul finit:
Marea varietate de obiecte împletite din nuiele diferă după categoria nuielelor: necojite, cojite, despicate şi jeluite. Respectiv conform criteriului funcţional şi celui tehnico-decorativ obiectele împletite pot fi sistematizate în felul următor: coşuri pentru legume, pentru fructe, pentru ciuperci, pentru căpşuni (mure şi zmeură), pentru flori, coşuri de dus la piaţă (cu şi fără capac), coşuri pentru pască, pentru pâine, pentru sticle, pentru rufe, pentru ghemuri, pentru struguri, pentru porumb, pentru ouă, vase de sticlă acoperite cu împletire din nuiele etc.; mobilier – fotolii, leagăne pentru copii, lăzi de păstrare a albiturilor şi pânzelor, taburete, scaune, mese, canapele etc.
Unde se practică meseria de către romi: Glodeni, jud. Mureș

Despre meșteșuguri mai puteți vedea:

Fierar – Potcovar / Căldărar / Aurar
Deşi sunt meserii diferite ele se înrudesc deoarece toate trei prelucrează metale, majoritatea prin încălzire şi lovire.

Cine sunt şi cu ce se ocupă?
Fierarul: meștesugarii fierari prelucrează fierul la rece, prin ciocănire, sau la cald, procedeu denumit și "fierbere" a fierului. In oricare dintre cazuri, prelucrarea fierului presupune foarte mult efort fizic.
Potcovarul: utilizează uneltele şi îndemânarea de fierar pentru a prelucra şi a aplica potcoave de cai.
Căldărarul: fabrică diferite vase de cupru, ceaune, cazane de ţuică, ibrice şi alte alambice. Gaborii au ca ocupație tinichigeria și construcția de case, adică sunt meșteșugari pricepuți în confecționarea burlanelor, a jgheaburilor și a acoperișurilor din tablă.

http://youtu.be/yglZHs2mGuQ

http://www.youtube.com/watch?v=AfLgPLlmsAw

Aurarul: execută bijuterii şi alte obiecte decorative din aur şi alte metale preţioase, dar mai ales din aur. Ocupaţii înrudite cu aurarul sunt cea de argintar si giuvaergiu.

Ce face fierar-potcovarul?

Realizarea unei potcoave încumbă multă muncă şi multă răbdare. O bucată de fier, numită platbandă, este pusă pe foc, iar când metalul dobândeşte o culoare roşie-albă este scos din foc. Acum începe baterea lui cu ajutorul ciocanului pentru a-l modela în formă de U. Se dau găurile necesare, se bat colţurile, iar când potcoava este gata, este prinsă de copita animalului. Copitele se fac pe mărimi în funcţie de piciorului calului, iar înainte de prinderea potcoavelor, copitele sunt curăţate cu atenţie.

Fierarul alege metalele potrivite, le taie, le încălzeşte în forjă, le pune pe nicovală, le loveşte cu ciocanul, le perforează, le plachează, le ajustează sau le lipeşte pentru a le da forma dorită. Mânuieşte ciocanul, repară uneltele şi echipamentele de metal şi execută articole artistice din fier forjat, cum ar fi balustradele, ornamentele pentru balcoane cuțite, topoare, scule pentru casă și grădină.

Ce face un căldărar?

Căldărarii se ocupă cu prelucrarea aramei, arămitul sau căldărăritul. Produsele căldărarilor sunt realizate prin modelarea metalului cu ajutorul tehnicilor dedicate: lustruire, ciocănire, încovoiere, perforare, tăiere, incizie. Pentru ca materialul să fie cât mai rezistent, acesta se ciocăneşte în întregime de mai multe ori. Arama, denumită ştiinţific cupru, are câteva proprietăţi care o apropie de metalele nobile: maleabilitate, ductibilitate, conductibilitate termică şi electrică. în ceea ce priveşte tehnica de prelucrare, aceasta cuprinde următoarele etape importante: topirea aramei, decălirea, baterea aramei şi aşa-numita "alămire ţigănească", procedeu vechi şi ţinut secret în familiile de căldărari „Dacă eşti talentat, înveţi meşteşugul într-un an, dacă nu, nu îţi ajunge o viaţă întreagă, pentru că este muncă grea" (căldărar).

Ce face un aurar?

Bate aurul, argintul sau cuprul (arama) şi îl taie, îl pilește, sau folosește tehnici de turnare a metalului topit. Repară bijuterii din aur, argint sau cupru.

Unde se desfăşoară activitatea şi în ce condiţii?

Fierar / Potcovar - în ateliere de fierărie, sau afară, unde se lucrează la temperaturi înalte, în mirosuri puternice, în atmosferă de fum şi cu riscuri de accidente din cauza uneltelor grele.
Căldărar - munca se desfăşoară în ateliere, sau în aer liber se lucrează la temperaturi medii, cu diverse unelte.
Aurar- în ateliere de lucrat bijuterii sau ateliere portabile în aer liber. Se lucrează uneori în mediu poluant şi la temperaturi înalte.

Ce instrumente folosesc?

Fierar / Potcovar: forja cu vatra şi foiul, butucul cu nicovala, scule (baroase, ciocane, cleşti) şi unelte specific (fierăstraie, mandrine) şi piese grele din metal, care trebuie manevrate mereu pentru a li se da o formă.
Căldărar: Instrumentul cel mai folosit este ciocanul, cu care se bate cuprul la rece, obiectele se nituiesc cu nituri şi se lipesc cu un ciocan de lipit cu cositor. Se folosesc negative în care se bate cuprul pentru a lua o anumită formă.
Folosesc diferite tipuri de table, zincată şi simplă, cupru, tablă de cupru şi cositor.

Aurar: Ciocane mici, matriţe, arzătoare cu acetilenă şi anumite ustensile manuale de lucru.

Produs finit:

Potcovar : potcoave, cuie de potcoavă, potcoave de gheață numite "mâte" sau potcoave "bătrânești" care se legau peste încălțăminte, pentru a nu aluneca iarna pe gheață.
Fierar: unelte agricole precum potcoava, sape, greble, obiecte de uz comun precum cuțite, dălți, ciocane, topoare, elemente de fier pentru construcții și instalații: fiare de moară, lanțuri, încuietori și obiecte de lăcătușerie: lacăte, balamale, chei, ș.a
Căldărar: Vasele căldărarilor pot fi de uz familial (alambicuri – cazane mari de fiert ţuică, găleţi de apă, ţevi, tigăi, căni, oale, ibrice, căldări de mămăligă ş.a) sau pentru ritualuri (cristelniţe pentru botez).

Aurar: obiecte de podoabă (inele, cercei, salbe, colane, broşe, pandantive, agrafe, brăţări, coliere, lanţuri), piese de harnaşament (pinteni), arme (săbii), piese de îmbrăcăminte (nasturi, butoni, cingători), obiecte de uz casnic (tacâmuri, castroane, tăvi, solniţe aurite, cupe aurite, cești, găleţi etc.), obiecte religioase (chivoturi, potire, catui, cadelniţe, ferecături de carte bisericească, policandre, talere, sfeşnice, cristelnite, candele, tăvi, linguri şi linguriţe, anafornite, aureole, aghiazmatare, cruci lucrate în tehnica filigranului).

Unde se practică meseriile de căldărar, aurar, fierar-potcovar de către romi: Văleni, Crăciuneşti, Band jud. Mureş.

Puteţi viziona scurte prezentări ale unora dintre aceste meserii aici:

Potcovar:

http://youtu.be/zHG4nqVNHY8

Căldărari:

http://www.youtube.com/watch?v=-_JOGdVW8JQ&feature=related

http://www.youtube.com/watch?v=9DbPmK9OKQU

http://www.youtube.com/watch?v=QfiQo-bz3ng&feature=related

Aurar:

http://www.youtube.com/watch?v=7_29b5mTYIw

“(M)ucenicii Domnului”, la început de primăvară, între credinţă şi tradiţia populară

Ana Maria Trăsnea

Născută în urmă cu 5 ani, la iniţiativa Centrului Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale şi organizată cu sprijinul Muzeului Judeţean şi al Centrului Cultural Local “Ion Vinea”, acţiunea *“(M)ucenicii Domnului”* s-a bucurat an de an de tot mai multă popularitate şi vizibilitate în comunitate. Astfel, CJCPCT şi-a dorit promovarea unor tradiţii locale păstrate în judeţul Giurgiu, în această zi de sărbătoare creştină, 9 martie, a prăznuirii celor 40 de Mucenici din Sevastia, zi în care se împletesc obiceiurile populare cu practicile creştine.

La ediţia de anul acesta găzduită de foierul Centrului Cultural Local “Ion Vinea” s-au adunat gospodine din Oinacu, Frăteşti, Ghimpaţi şi Gostinu care au adus, gata făcuţi, delicioşii bradoşi pe care i-au prezentat în faţa celor veniţi şi evident, i-au dat la degustat. Elevii şi tinerii curioşi au gustat cu plăcere şi curiozitate din acest preparat tradiţional despre care gospodinele au prezentat cu drag reţeta moştenită din copilărie, de la bunici şi părinţi.

În credinţa populară, cu ziua mucenicilor se încheie zilele babelor, lăsând loc zilelor Moşilor.

De aceea, în această zi se fac numeroase ritualuri de alungare a gerului: lovirea pământului cu bâte sau maiuri, rostirea descântecelor, pentru ca să iasă caldura şi să intre gerul, sau jocul copiilor peste foc. În această zi, în satele româneşti dar şi din zona Vlaşca, era obiceiul de a se scoate plugul la arat. Acesta era momentul ce deschidea, de fapt, ciclul sărbătorilor de primăvară, presărat cu numeroase obiceiuri.

Gospodinele de la sate şi chiar de la oraşe fac în această zi 40 de colaci numiti sfinţi, mucenici sau bradoşi. In Muntenia, mucenicii sunt mici, au forma antropomorfă, sunt din cocă de pâine şi daţi cu zahar, scorţişoara, miere sau nucă. De regulă, aceştia sunt duşi la biserică pentru a fi binecuvântaţi şi apoi consumaţi în familie.

În zona de sud, pe lângă bradoşi, gospodinele prepară şi mucenici fierţi: *pentru aluatul din care se fac mucenicii (din seara de 8) este nevoie de 250 grame faina; 120 ml apă caldă şi sare. Mucenicii se modelează şi se lasă peste noapte la

uscat, pe masa presarată cu fainã. Peste mucenici se presară de asemenea fainã.
*în dimineaţa de 9 martie, mucenicii se trec prin sită, pentru ca să cadă făina de pe ei, apoi se pun la fiert într-o zeamă preparată din următoarele ingrediente: apă, sare (un vârf de linguriţă), coaja de la o lămâie (rasă) şi zahăr. Mucenicii se pun în apă, numai după ce aceasta a dat în clocot. E important să punem la fiert apa cu sarea. Se rade o coajă de lămâie şi atunci când mucenicii încep să fiarbă, se adaugă zahărul. Ne putem da seama că mucenicii sunt fierti, atunci când aceştia se ridică la suprafaţă. Se servesc cu miez de nucă şi cu praf de scorţişoară.
Frumuseţea acestei acţiuni menite să menţină vii aceste vechi tradiţii a fost întregită şi din punct de vedere vizual prin amenajarea unei expoziţii de icoane sculptate în lemn de către artistul popular iconar Iulian Buduru şi pictate de către elevii Şcolii Ghimpaţi şi Gheorghe Descălescu.

Şi pentru că această sărbătoare este una creştină, despre tradiţia creştină le-a vorbit celor prezenţi preotul Tudor Georgian. Pentru că an de an se bucură de succes, acţiunea a intrat în calendarul anual de activităţi al CJCPCT Giurgiu şi va fi continuată şi in viitor pentru a-şi îndeplini scopul de a promova aceste frumoase tradiţii creştine şi populare. Iată mai jos o galerie foto a evenimentului şi informaţii de pe site-ul doxologia.ro despre sărbătoarea creştină de pe 9 martie.
Sfinţii 40 de Mucenici sunt prăznuiţi de Biserica Ortodoxă, în fiecare an, pe data de 9 martie. Aceşti mucenici au trăit în vremea împaratului Licinius (308-324), prigonitor al creştinilor. Sfinţii 40 de Mucenici erau soldaţi creştini şi nu erau doar romani de origine, ci şi greci, amestecaţi cu armeni. Aflând despre credinţa lor, Agricola, guvernatorul Armeniei, i-a silit să se închine idolilor. Deoarece au refuzat, au fost întemniţaţi timp de opt zile şi bătuţi cu pietre. Prin semne divine au fost însă întăriţi în dreapta credinţă. După aceste chinuri, guvernatorul i-a condamnat la moarte prin îngheţare, în lacul Sevastiei. La miezul nopţii, unul dintre cei 40 de mucenici, a ieşit din apă din cauza gerului. Alergând spre baia caldă, pusă de cei ce slujeau idolilor, a murit. Cei rămaşi să îndure gerul au început să se roage: "Ajută-ne Dumnezeule, Mântuitorul nostru, uşurează-ne sarcina şi alină iuţimea văzduhului, că spre Tine nădăjduim, ca să nu ne ruşinăm şi să cunoască toţi că ne-am mântuit strigând către Tine". În urma acestei rugăciuni s-au petrecut mari minuni: apa lacului s-a încălzit, gheaţa s-a topit şi 40 de cununi strălucitoare au pogorât asupra mucenicilor. Unul dintre soldaţii de pază, uimit că în miezul nopţii o lumină din cer încalzeste apa şi că o cunună din cele 40, pogorâte peste mucenici, nu are peste cine să se aşeze, s-a aruncat în apă, mărturisind că şi el este creştin.
Pentru că au fost scoşi vii din lac, comandanţii au poruncit să li se zdrobească picioarele cu ciocanele. Toţi martirii au trecut la cele veşnice în urma acestui supliciu. Trupurile lor au fost puse într-un car, ca să fie duse spre ardere şi

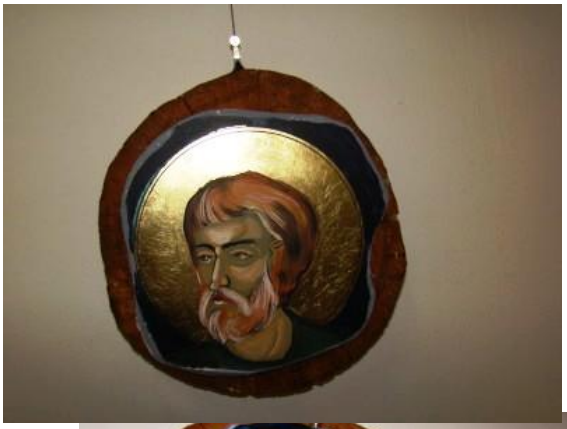
apoi să fie aruncate în lac. Numai Meliton, un tânăr soldat, a supraviețuit torturii. Pentru că mai respira, ostașii nu l-au pus în car. Mama sa, știind că cei 39 de confrați în suferință aveau pregatită împărăția cerurilor, își ia fiul în brațe și merge cu el să-l pună în car. Dacă îi dorea salvarea, trebuia sa fie lipsit de credința în Hristos. Meliton moare pe drum, în brațele mamei sale. ***Cei patruzeci de Sfinti Mucenici sunt:*** *Chirion, Candid, Domnos, Isichie, Iraclie, Smaragd, Evnichie, Valent, Vivian, Claudie, Prisc, Teodul, Eutihie, Ion, Xantie, Ilian, Sisinie, Aghie, Aetius, Flavie, Acachie, Ecdit, Lisimah, Alexandru, Ilie, Gorgonie, Teofil, Domitian, Gaiu, Leonte, Atanasie, Chiril, Sacherdon, Nicolae, Valerie, Filoctimon, Severian, Hudion, Meliton, Aglaie.*

Dupa tradiția cea geto-dacică au fost 44 de mucenici, atâtea fiind și zilele dintre 9 Martie și 23 Aprilie. În unele zone, exista până astăzi credința, că acești sfinți au fost 44.

Lumină din lumină, un festival de suflet, înaintea Sf.Paşti

Ana Maria Trăsnea

Lumină din lumina sfântă a sărbătorilor pascale ce urmau să vină. Asta au oferit publicului cald din Giurgiu, adunat în elegantul Ateneu Nicolae Bălănescu, toate corurile binecuvântate cu glasuri cristaline, în cadrul unui festival elegant, de ţinută şi de mare încărcătură spirituală.

Aflat la ediţia a şasea, evenimentul s-a bucurat şi în 2015 de sprijinul autorităţilor judeţene şi locale, Consiliul Judeţean şi Consiliul Local, fiind organizat ca şi în ediţiile precedente de Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Giurgiu şi Centrul Cultural Local Ion Vinea şi de un parteneriat media solid, menit să răspândească vestea evenimentului înaintea petrecerii lui, dar şi plăcutele ecouri, de după.

Gândit ca un eveniment muzical şi spiritual dedicat tuturor religiilor şi confesiunilor, festivalul a reunit si la această ediţie, pe aceeaşi scenă, coruri de diverse religii care au răspândit căldură în egală măsură, un mesaj de pace şi de iubire universală, graţie repertoriului cu adevărat deosebit ce a inclus cântări religioase, de factură cultă, aşa cum este şi denumirea festivalului la care facem referire, respectiv - Festivalul Naţional de Muzică Corală Religioasă Interconfesională cu participare internaţională.

13 momente muzicale au fost prezentate pe parcursul festivalului de către corurile Melos, Doruleţ, Lumina, Camerata Danubii, Harfa Dunării, Corala Brâncovenilor, Vestea Bună, Soli Deo Gloria, Pueri Cantores, Credo, iar participarea internaţională a fost dată de vecinii bulgari de la Ruse - Edelweiss şi Valurile Dunării, Otet Paisii 1972- Mechka şi Grupul Vocal al Universităţii din Plovdiv.

Repertoriul ales de participanţi a fost divers, având însă tematica comună impusă de un festival din acest registru, toţi participanţii primind diplome de participare din partea organizatorilor, dar mai presus de orice, aplauzele şi aprecierea din public publicului, în urma prestaţiei artistice le-a încântat sufletele.

Reuşita progresivă a organizatorilor, respectiv a directorului festivalului, Carmen Mihaela Peţanca, aceea de-i atrage pe vecinii şi prietenii bulgari pe scena de la Giurgiu, sub egida acestui eveniment a fost mai mult decât bine primită, întărind şi mai mult relaţiile de colaborare şi în acest domeniu vast şi impresionant al culturii. Invitaţii de peste graniţele naţionale au venit cu mare drag şi parcurgând Podul Prieteniei au lăsat la Giurgiu o parte din dăruirea lor sufletească. Pentru publicul giurgiuvean, prezenţa în festival atât a adulţilor cât şi a copiilor şi a unui repertoriu deosebit, în funcţie de confesiunea şi religia fiecărui cor a fost o încântare spirituală de care se pot bucura anual, în perioada premergătoare sărbătorilor pascale.

Organizatorii încearcă să menţină această frumoasă tradiţie, la fel cum se întâmplă şi cu alte evenimente cu caracter anual deja cunoscute şi iubite în comunitate.